

Pääallystö- lehti

4/2017 SYYSKUU

Kansainväliset harjoitukset
tuovat lisäarvoa

4 >

Edustajakokous lähestyy

12 >

*Suomi
Finland*
100

SUOMEN ALIUPSEERI 1930-44,
ASEMIEN 1945,
SAULI 1946-53,
ALIUPSEERI 1954-74,
TOIMIUPSEERI 1974-89.

PÄÄLYSTÖLIITON ÄÄNENKANNATAJA

87. vuosikerta
ilmestyy 6 kertaa vuodessa.
ISBN 0788-8554

PÄÄLYSTÖLEHTI 2017,

aineisto- ja ilmestymispäivät

numero	aineisto	ilmestyy
5	6.10.	25.10.
6	24.11.	13.12.

Aineiston voi toimittaa päätoimit-
tajalle tai toimitussihteerille alla
oleviin sähköpostiosoitteisiin. Toi-
mitus päättää julkaisukynnyksestä.
Kirjoittajat vastaavat omista kirjoit-
uksistaan.

TOIMITUS:

Laivastokatu 1 b
00160 HELSINKI

PÄÄTOIMITTAJA:

Juha Susi
Puh. 040 301 9294
juha.susi@paallystoliitto.fi

TOIMITUSSIHTEERI:

Samuli Vahteristo
Puh. 050 561 1455
samuli.vahteristo@pp1.inet.fi

VAKITUISET AVUSTAJAT:

Marko Jalkanen
Puh. 040 301 9295
marko.jalkanen@paallystoliitto.fi
Antti Kymäläinen
Puh. 040 828 2758
antti.kymalainen@kolumbus.fi
Jukka Mäkinen
Puh. 050 594 4613
jukka.makinen@paallystoliitto.fi
Arto Penttinen
Puh. 050 443 1409
arto.penttinen@paallystoliitto.fi
Matti Vihurila
Puh. 040 518 6672
matti.vihurila@hotmail.fi

OSOITTEENMUUTOKSET:

Puh. 040 301 9290
toimisto@paallystoliitto.fi

Taitto: Simo Nummi 040 532 5815
simo.nummi@mainosnummi.inet.fi

Painotalo Eura Print Oy

VAKIOPALSTAT

RUOKAHUOLTO VARMISTETAAN
myös poikkeusoloissa s. 20

Puolustusvoimat

- 4** Kansainväliset harjoitukset tuovat lisäarvoa
- 6** Muutoksen tuulet puhaltavat
- 8** Varallaolokorvauksiin tarkennuksia
- 9** Luottamusmiesorganisaatio uudistuu
- 9** Tiedustelutoimivaltuudet pahasti jälkijunassa
- 11** Rajan henkilöstöstrategia valmistelussa
- 12** Ilmoittaudu edustajakokoukseen
- 14** Opistoupseerin tutkinto este ylenemiselle
- 15** Puheenjohtajaehdokas esittäytyy
- 18** Maavoimien valmius on kehittynyt vauhdilla
- 20** Ruokahuolto poikkeusoloissa
- 24** Suomi 100 - kantahenkilökunnan asuinolot 1950-luvulla

EDUSTAJAKOKOUS
LÄHESTYY. MUISTA
ILMOITTAUTUA.

Kannen kuva: Samuli Vahteristo.

Edustajakokous lähestyy. Kuva on vuoden 2016 edustajakokouksesta.

Asemaanajo on käynnissä

Syksyn budjettiriihi, puolustuselonteon toimeenpano ja hiljalleen käynnistyvät TES- ja VES-neuvottelut ennakoivat varsin vilkasta syksyä virastoissamme, eri hallinnonaloilla sekä järjestöissä. Samaan aikaan yhteiskunnassa näkyy selkeitä merkkejä talouden piristymisestä, mutta julkisen sektorin osalta ei liene vielä aika riemunkiljahduksille. Valtiovarainministeri **Petteri Orpo** esikuntineen on varoitellut liiasta optimismista, ja samalla on tuotu esille, että mitään jakovaraa ei ole, vaan edelleen julkisella sektorilla on vakava alijäämä budjetin loppusummassa – ”jakovaraa”. Tarkoittavatko Orpon ulostulot sitä, että julkisen sektorin kurittaminen jatkuu, vaikka muualla olisi syntymässä jopa positiivisia palkkaratkaisuja? Jos julkisen sektorin aseman heikentäminen suhteessa yksityissektoriin jatkuu, näyttävät syksy ja alkutalvi poikkeuksellisen hankalilta neuvottelutoiminnan osalta. Maan hallituksen tulisi ottaa nyt selkeä linja kohti ostovoiman kehittämistä, sillä vain tämä voi rauhoittaa työmarkkinoita ja luoda edellytykset palkkamallille myös tulevilla neuvotteluilla.

Kohtuullisen viileästä kesästä huolimatta on ollut havaittavissa julkisia kannanottoja, jotka viittaavat vakavaan nestehukkaan ja jopa lämpöhalvaukseen. Tietyt poliittiset toimijat ja korkeat virkamiehet ovat asettaneet kyseenalaisiksi nykyisen eläkejärjestelmän perusteet ja ay-liikkeen tulojen ”verovapauden”. Hyvin leimallista tälle työnteekijöiden ja ammattijärjestöjen syyllistämiseksi on se, että tähän syylistyivät tahot ovat ns. hyväosaisia ja tavalla tai toisella johonkin hyväveli-järjestelmään kuuluvia. Työeläkejärjestelmä on asian tuntijoiden mukaan perustaltaan kestävällä pohjalla, mutta miten on asianlaita tämän hyväveli-järjestelmän toisilleen myöntämien lisä- ja ym. eläke-etuuksien osalta – missä ovat tältä osin moraali ja yhteiskuntavastuu? Kyseenalaisia ovat myös valtion omistamissa yrityksissä huomattavien palkkojen ja palkkioiden jakaminen omistajapolitiikan linjoista piittaamatta, vaiko juurikin siitä syystä?

Ay-liikkeen tulojen verottomuudesta ja jäsenmaksujen vähennysoikeudesta voidaan sitten olla montaakin mieltä, mutta kiistatta asian ronkkimisella on omat, hyvinkin kyseenalaiset tarkoitusperät. Tietyille tahoille lienee täysin vierasta se, että asioista on sovittu kolmikannassa. Sopimuksiin tehtävistä muutoksistakin on sovittava, jos ongelmia oikeasti asian tiimoilta esiintyy. Yleishyödyllisten yhdistysten toiminnalla on pitkät perinteet ja niitä tulee myös vaalia. On huomattava, että monet niistä ay-liikkeen hoitamista asioista, jotka kuuluisivat tyypillisesti valtiolle, jäisivät hoitamatta ilman näitä yhdistyksiä. Epäselvyydet on syytä poistaa, mutta turhalle syyllistämiseksi tulee nyt laittaa piste.

Puolustuselonteon toimeenpano käynnistyy hiljalleen, kun alkaa varmistumaan myös rahoitus niille toimille, joihin selonteko antaa suuntalinjat. Valmiuden parantaminen saa vauhtia tavoitteille toimintamenoihin kohdennettavan lisärahoituksen muodossa. Toistaiseksi on kuitenkin hieman epäselvää, onko lisärahoituksen määrä todellisuudessa mainittu 50 M€ vai jotain muuta. Suunta on kuitenkin oikea, mutta riittääkö rahoituksen taso vastaamaan muutuneen toimintaympäristön haasteisiin. Aiempien vuosien tapaan viestit ”kentältä” valmiutta ylläpitävän henkilöstön keskuudesta aiheuttavat huolta, sillä jaksamisen kanssa ollaan paikoin ihan ääri-rajilla. Valmiuden ylläpitoon kohdennettavien resurssien tulisi sääntää se taso, missä henkilöstön määrä ja korvaukset vastaisivat toiminnan laajuutta. Tätä yhtälöä ei valitettavasti hoideta sillä, että resursseja siirrellään viraston sisällä, vaan ratkaisun tulee sisältää kokonaan uusia ihmisiä ja lisää rahoitusta. Kokonaisuutena puolustuselonteon toimeenpano on erittäin perusteltu ja tarpeellinen uudistus tässä maailman tilanteessa.

Sakari Vuorenmaa
Puheenjohtaja

PÄÄLLYSTÖLIITTO RY.

Laivastokatu 1 b, 00160 HELSINKI • www.paallystoliitto.fi • toimisto@paallystoliitto.fi • 040 301 9290 • (09) 726 2299 (faksi)
Toimisto avoinna arkin 9.00–15.00. • s-posti: etunimi.sukunimi@paallystoliitto.fi

Puheenjohtaja Sakari Vuorenmaa 040 301 9291, 0299 500 783. Järjestöpäällikkö Arto Penttinen 040 301 9292, 050 443 1409.
Järjestösihteeri Anja Mustajoki 040 301 9290, Järjestösihteeri Sanna Karell 040 301 9297.

Päällystämismiehet Marko Jalkanen 040 301 9295, 0299 500 798, Juha Susi 040 301 9294, 0299 500 787,
Jukka Mäkinen 040 301 9296, 050 594 4613. HUOM! Tekstiviestit eivät toimi 040-alkuisissa numeroissa.

LAKIASIANNEUVONTA: Asianajotoimisto Lindell (02) 251 1004, (09) 586 2867 e-mail: toimisto@asianajotoimistolindell.fi.

(Ota yhteys liiton toimistoon ennen oikeusavun pyytämistä.)

Kansainväliset harjoitukset tuovat lisäarvoa

Teksti ja kuva: Antti Kymäläinen

Kansainvälinen harjoittelu ja -yhteistyö on meille äärimmäisen positiivinen asia, koska pystymme näillä saavuttamaan asioita, joihin emme yksin kykenisi, perustelee ilmavoimien komentajana kesäkuun alussa aloittanut kenraalimajuri **Sampo Eskelinen**. Kansainvälisellä toiminnalla ilmavoimat pyrkii varmistamaan Puolustusvoimille tavoitteeksi asetettua yhteensopivuutta kumppanuusmaiden ja -organisaatioiden kanssa.

- Benchmarking on tärkeää, näemme muitakin käytäntöjä kuin omamme. Mitä syvempää, tiiviimpää ja luottamuksellisempaa yhteistyö on, sitä arvokkaampia kokemuksia pystymme vaihtamaan ja sitä paremmin pystymme omaa järjestelmäämme kehittämään, näkee Eskelinen. Komentajan mukaan kansainvälinen harjoittelu on hyödyllistä sekä kustannustehokkuuden että laadun kehittämisen näkökulmista. Se on erottamaton osa muuta ilmavoimien toimintaa, jolla luodaan edellytyksiä sodan ajan tehtäviin.

- Iso kansainvälinen harjoitus mahdollistaa toiminnan sellaisessa operaatioympäristössä, johon ei kansallisissa puitteissa ole voimavaroja.

Kansainvälisellä yhteistoiminnalla on vaikutusta siihen, millaisena Suomen puolustuskyky koetaan muulla.

- Kun kansainväliset kumppanit näkevät meidän ammattimaisen ja osaavaan toiminnan, se tosiasiallisesti rakentaa puolustuksemme uskottavuutta. Uskottavuus perustuu tällöin ulkopuoliseen näkemykseen, eikä siihen, että hoemme sitä itse, perustelee Eskelinen.

Henkilöstöjärjestelmä kehitty

Komentajan mukaan ilmavoimien henkilöstötilanne on haasteellinen. Ylimääräisiä käsipareja ei ole.

- Ilmavoimat huolehtii jokaisena päivänä alueellisen koskemattomuuden turvaamisesta ja valvonnasta. Nämä operatiiviset tehtävät menevät kaiken edelle. Mitä enemmän toimintaympäristössä on tapahtumia, sitä enemmän näihin tehtäviin

sitoutuu henkilöstöämme. Samaan aikaan meidän pitää huolehtia joukkotuotannostamme. Järjestelmämme ei kestä sitä, että tingimme kantahenkilöstön ja asevelvollisten koulutuksesta ja synnyttämme osaamisvajetta, kuvailee Eskelinen haastetta. Tähän saakka "tehtäväpiikit" on kuitenkin pystytty hoitamaan työaika-suunnittelusta poikkeavin henkilö- ja ylityöjärjestelyin. Opistoupseeripoistumasta johtuva vähittäinen henkilöstöjärjestelmän muutos on Eskelisen mielestä pystytty hallitsemaan joustavasti kaikilla tehtävä- ja toimialoilla. Alkuperäinen ajatus oli, että suuri osa opistoupseeritehtävistä siirtyisi aliupseereille. Ilmavoimissa lopullinen jako ei kuitenkaan ole täsmentynyt Puolustusvoimauudistuksen jälkimaininkien vuoksi.

- Elämme vielä eräänlaisessa välimalliratkaisussa sen suhteen, miten opistoupseeritehtävät on tarkoituksenmukaista kääntää upseeri-, erikoisupseeri- tai aliupseeritehtäviksi. Ajan myötä tämä asettuu oikeisiin uomiinsa, näkee Eskelinen.

Ilmavoimat on henkilöstön rekrytoinnin osalta vetovoimainen puolustushaara. Komentaja uskoo, että ilmiön taustalla on ilmavoimien hyvä julkisuuskuva. Kysymys ei ole pelkästään työnantajakuvasta vaan laajemmin siitä, miten media käsittelee ilmavoimia. Osansa on myös puolustushaaran omilla rekrytointiponnistuksilla, etenkin siinä vaiheessa, kun kiinnostus tehtäviin on julkisuuden kautta herännyt.

- Pyrimme osoittamaan ammatinvalintaa harkitsevalle tai työpaikkaa hakevalle, että meiltä löytyy selkeitä urapolkuja ja oman ammattitaidon kehittämismahdollisuuksia. Eskeliselä henkilökohtaisesti ilmavoimien uravalinta oli itsestään selvä jo hyvin varhain - hävittäjällä lentäminen veti vastusta-

mattomasti puoleensa. Ja ura on vastannut odotuksia.

- Lentopalvelus sekä myöhemmin päällikkö- ja komentajatehtävät ovat olleet mielenkiintoisia ja mieluksia. On ollut mahdollisuus kehittää itseään sekä olla mukana kehittämässä järjestelmiä ja organisaatiota, summaa Eskelinen omaa kokemussaldoaan. Komentaja tarttuu edelleen itsekin Pilatus-yhteyskoneen ohjaimiin. Näppituntumaa ilmavoimien arkeen hän aikoo pitää myös muulla tavalla.

- Joukot tulevat näkemään minut vielä myös Hornetin takapenkillä, lupaa Eskelinen.

Hävittäjäkeskustelu pinnallista

Ensi vuosikymmenelle ajoittuva hävittäjä-hankinta on synnyttänyt julkista keskustelua, jossa tosiasiat eivät aina ole kohdallaan. Eskelinen nostaa esiin kolme asiaa, jotka olisi hyvä muista kantaa otettaessa. Ensinnäkin Suomen puolustus on kokonaisjärjestelmä, jossa kaikkien kolmen puolustushaaran uniikit suorituskyvyt ovat tarpeen. Niitä ei voi asettaa vastakkain eikä toisiaan korvaamaan.

- Toiseksi ilmaoperaatiokyvyn tuottama hyöty kaikille puolustushaaroille ja koko sodankäynnille on kiistaton. Ilmatilan hallinta on välttämätöntä sen käytön hyödyntämiseksi. Monitoimihävittäjää voidaan käyttää ilmatilan hallinnan hankkimiseen ja sillä voidaan toteuttaa useampia ilmaoperaatioihin liittyviä tehtäviä. Korvaavaa yksittäistä ratkaisua ei ole, perustelee Eskelinen.

Kolmas tekijä on se, että julkisuudessa esiintyvät tiedot sotilasteknologiasta ovat varsin pinnallisia. Puutetta ei voi aina paikata, koska kaikki teknologiatieto ei ole julkista. Kaikki, esimerkiksi ilmapuolustuksen ja hävittäjäkaluston, suorituskykyyn vaikuttavat seikat eivät tämän vuoksi tule keskustelussa esiin. Puolustuskyvyn ja operatiivisen toiminnan yksityiskohdat eivät kuulu julkisuuteen.

Ilmavoimat on nykyaikainen, hyvin toimiva ja kohtuullisesti resursoitu organisaatio, jolla on osaava henkilöstö. Järjestelmämme ovat hyvässä kunnossa, tiivistää kenraalimajuri Sampo Eskelinen puolustushaaransa tilanteen.

Puolustusvoimat

Sampo Eskelinen

Ilmavoimien komentaja 1.6.2017 lukien, kenraalimajuri

- 53-vuotias
- Yleisesikuntaupseeri
- Työskennellyt aikaisemmin mm. suunnittelupäällikkönä Pääesikunnassa, ILMAV:n operaatiopäällikkönä ja Satakunnan lennoston komentajana
- Naimisissa, kolme lasta
- Harrastaa monipuolista liikuntaa

Motto: Laadussa voimamme

Muutoksen tuulet puhaltavat

Teksti: Juha Susi

Alkanut syksy tuo tullessaan useampia muutoksia Päälystöliiton toimintaan ja organisaatioon. Suurimpana ovat tulevan edustajakokouksen tekemät päätökset, joilla valitaan uudet miehet tulevaksi neljäksi vuodeksi edunvalvontamme peräsimeen. Uusi puheenjohtaja ja uusi, edellistä pienempi hallitus aloittavat vuoden vaihteessa. Ensimmäinen puheenjohtajaehdokas esittäytyy tässä numerosta.

Aivan ilman muutoksia ei jää myöskään Päälystölehti. Tässä numerossa on hauilmoitus lehtemme toimitussihteerin tehtävään. Tämä tarkoittaa siis nykyisen toimitussihteerin **Samuli Vahteriston** siirtymistä Päälystölehden teon ytimestä pois vuoden vaihteessa.

Vahteriston rooli lehden historiassa on yli 20 vuoden mittainen sisältäen avustajan ja toimitussihteerin tehtäviä. Kiitos jo tässä vaiheessa Samulille liiton ja Päälystöleh-

den eteen tehdystä työstä. Onneksi lupaus lehden avustajan tehtävästä antaa hyvän mahdollisuuden osaamisen siirtoon uudelle toimitussihteerille.

Myös Päälystölehden sisältöä on tarkoitus tuuletella ensi vuoden alusta alkaen. Painopistettä siirretään enemmän edunvalvonnan tiukkaan ytimeen. Tämä onnistuu antamalla enemmän palstatilaa alueellisille ja keskustason toimijoille kummankin viraston puolella.

Myös sinulla on mahdollisuus vaikuttaa sisältöön. Palaute käsissäsi olevan lehden sisällöstä on toivottua, mutta samassa yhteydessä voit esittää aihealueita tuleviin numeroihin. Kokoonnumme toimitusneuvoston ja vakituisten avustajien kanssa taas syksyn aikana laatimaan ensi vuoden sisältösuunnitelmia. Toiveet otetaan huomioon.

Kuva: Samuli Vahteristo

Nyt on huono aika palkankorotuksille

Teksti: Antti Kymäläinen Kuva: Samuli Vahteristo

Työmarkkinoilla vallitsevat aina huonot ajat palkankorotusten suhteen. Kun talous on lamaantunut, korotuksia ei voi ajatellaakaan.

Markkinoiden elvyttämiseksi ja kilpailukyvyn parantamiseksi pitää päinvastoin liksoja laskea, jotta joku suostuu työpanoksien tuotokset tilaamaan. Kun talous alkaa elpymään ja markkinat vetämään romppeita ja palveluja, orastavaa kasvua ei pidä pilata palkkoja korottamalla. Noususuhdanteen aallonharjalla talouden ylikuumenemisen vaara vaanii ja realisoituakin, jos palkan-saajille jaetaan irtonaista rahaa kevytmielisesti. Siitä saattaa seurata sellaista, että väärät hintaantuvat, rahan arvo romahtaa ja uutta työväkeä ei löydy edes Sallan Shelliltä - jos siellä sellaista työvoimareservin taukopaikkaa enää onkaan.

Kilpailukyky sopimuksen perusteella tehtyjä ultraäärihypersupermallisia korotuksia - toisin sanoen palkanalennuksia - sisältävät työehtosopimukset ovat nyt vähitellen päätymässä ja neuvottelut uusista kontrahdeista alkamassa. Valtion virkaehtosopimus on katkolla tulevan tammikuun lopussa.

Suomen talous kasvaa tänä vuonna rahaministeriön rätinkien mukaan 2,4 prosenttia. Vienti vetää, kansalaisten kotiperäinen kulutus kasvaa, pytinkejä pystytetään ja tuotantovehkeitä hankitaan. Raha siis liikkuu ja käy pyydykseen. Jotain tästä virras-ta pitäisi pikku hiljaa liietä palkollisillekin.

Kikyn kasaamisen yhteydessä työmarkkinoille haluttiin kehittää palkankorotusmalli, jossa sopimuskorotusten ylärajan määräisivät vientialojen ratkaisut. Yhteistä ymmärrystä asiasta ei syntynyt - onneksi. Eri-tyisen turmiollinen tällainen käytäntö olisi ollut valtion väelle, sillä sen orjallinen noudattaminen olisi merkinnyt valtion palkkojen jatkuvaa jälkeen jäämistä. Yksityisellä puolella palkat liukuvat ylöspäin siitä, mistä on sovittu. Virkaehtosopimukset ovat sitä vastoin luonteeltaan minimi- ja maksimisopimuksia, ja palkkaliukua suitsitaan sitovin suosituksin ja virastojen palkkarahoja pienentämällä.

Valtion henkilöstöä kuritettiin kiky-sopimuksessa muita palkansaajia enemmän. Lomarahojen leikkaukset koskevat vain julkisen puolen puurtajia. Tuntuu, että val-

tiolle henkilöstö on tärkein voimavara vain säästökohteena. Huolestuttavasti on yleistynyt näkemys, että valtiolla tehtävä työ on pelkästään tarpeetonta säätelyä ja verorasitusta aiheuttavaa puuhastelua. Suomen kansa vielä ymmärsi, mistä hyvinvointi syntyy, mutta nykyinen somen kansa ei osaa arvostaa ulkoisen ja sisäisen turvallisuuden varmistamista, terveydenhoitoa, koulutusta eikä infrastruktuurin ylläpitoa. Kuitenkin näitä tuottamaan tarvitaan osavia ihmisiä, joita ei ilman säällisiä palkkoja palvelukseen saada.

Tulevien virkaehtosopimusneuvottelujen alustus on alkanut, ainakin lehtien palstoilla. Helsingin Sanomat tiesi kertoa jo elokuun alussa, että pienessä poliitikkojen piirissä olisi pohdiskeltu julkisen sektorin lomarahaleikkausten perumista vuodesta 2018 alkaen. Vaikka hallitus onkin päättänyt pitää näppinsä erossa työmarkkinakysymyksistä, lomarahaleikkausten perumisen pehmittäisi poliitikkojen päiväunissa julkisen sektorin suurta äänestäjäjoukkoa tulevia maakuntavaaleja varten. Valtiovirainministeriön virkamiesten mukaan mihinkään törsäilyyn ei kuitenkaan ole varaa. Tämä rahakirstun vartijoiden ennen kuulematon näkemys pääsi yllättämään kaikki.

Jos aika on aina väärä palkankorotuksiin, on se sitä palkan alennukseenkin. Viimeisiä kuukausia palveluksessa puurtava kollega soitti ja kertoi pitkän uransa loppusuoralla saamastaan multaisesta kädenpuristuksesta. Oli käynyt niin, että Puolustusvoimauudistuksen ravistuksessa hänen tehtävänsä vaativuusluokka oli pudonnut ja takuupalkkavuoden jälkeen putosi palkkakin. Keväällä kollega palkittiin ikävuosien karttumisesta korkeammalla työeläkemaksulla. Kesällä hän osallistui talouden pelastustalkoisiin kuittaamalla kolmanneksen pienemmän lomarahahan. Yhteensä palkka pieneni 400 eurolla kuukautta kohti. Tili-nauhaa tutkaillessaan kollega on aistunut Peruskurssilla Lappeenrannassa nautitun katkeran kalkin vielä kerran hivelevän ma-kunystyötään.

Varallaolokorvausten soveltamiseen tarkennuksia

Teksti: Marko Jalkanen Kuva: Mikko Perón

Päällystöliitto ja Pääesikunta ratkaisivat paikallisneuvottelussa Rannikkolaivastossa syntyneen erimielisyyssasian. Neuvottelussa tarkennettiin myös vapaamuotoiseen varallaoloon liittyviä yleisiä soveltamisperiaatteita. Puolustusvoimien työaikasopimuksen soveltamisalan piiriin kuuluva virkamies voidaan määrätä vapaa-aikaan ulottuvaan varallaoloon. Virkamiehellä ei ole subjektiivista oikeutta kieltäytyä tästä työstä, kun asianomainen esimies katsoo sen erityisestä palvelussyystä tarpeelliseksi. Virkamiehen on oltava puhelimella tavoitettavissa siten, että työnantaja voi kutsua hänet tarvittaessa vapaa-ajalta töihin jonkin erikseen määritetyn aikamäärään, kuten esimerkiksi kahden tunnin, kuluessa.

Työvuorotaulukon mukaisena vapaapäivänä suoritettua varallaolosta lasketaan korvaukseen oikeuttavaksi ajaksi 24 tuntia vuorokaudelta, muuna päivänä suoritettua 16 tuntia vuorokaudelta. Oikeus varallaolokorvaukseen säilyy suunnitelman mukaisena niissäkin tapauksissa, joissa henkilö määrätään kesken varallaolovuorokauden työtehtäviin ja vapaapäivä muuttuu työpäiväksi. Tällöin vapaapäivän tuntimäärä (24 tuntia) muodostaa työaikamerkinnöissä maksuperusteen suuruuden eikä siitä vähennetä varallaoloaikana tehtyjä tunteja. Poikkeuksen tekevät työaikasopimuksessa sovitut erityispalvelumuodot, kuten sotilaallinen harjoitus tai meripalvelu, mikäli täysi kalenterivuorokausi muodostuu yksinomaan tästä työstä. Tällöin varallaolo ei ulotu työajan ulkopuolelle missään vaiheessa vuorokautta eikä varallaolokorvausta makseta.

Kodin ja virkapaikan väliset matkat eivät lähtökohtaisesti ole matkakustannuksilla korvattavia matkoja, vaan tavanomaisia työmatkoja, jotka kukin voi vähentää tuloverotuksessaan. Työnantajalla voi kuitenkin olla erityinen intressi saada varallaoloon

määrätty virkamies ennalta arvaamattomasti töihin. Tällöin kiireellinen virkatehtävä saattaa edellyttää nopeimman käytettävissä olevan kulkuyhteyden käyttämistä. Puolustusvoimien työaikasopimuksen soveltamisohjeissa on määrätty, että milloin vapaamuotoiseen varallaoloon määrätty kutsutaan työhön ja matka ulottuu asunnosta työn kohteeseen yli 3 km:n etäisyydelle, on virkamiehellä oikeus tilata käyttöönsä puolustusvoimien moottoriajoneuvo. Mikäli ajoneuvoa ei voida järjestää, virkamiehellä on oikeus saada korvaus matkustamiskustannuksista. Korvaustapa ja mahdollinen

moottoriajoneuvon käyttöoikeus tulee sopia työnantajan kanssa aina tapauskohtaisesti.

Paikallisneuvottelun kohteena olleessa tapauksessa vapaamuotoiseen varallaoloon liittyvää hälytysluonteista matkaa öljyntorjunta-alukselle ei voitu millään tavoin pitää tavanomaisena työmatkana. Rannikkolai-vasto ei myöskään tarjonnut henkilöstön käyttöön puolustusvoimien ajoneuvoa, joten aluksen miehistölle korvattiin töihin hälyttämisestä aiheutuneet matkustamiskustannusten korvaukset alukselle ja takaisin valtion matkustussäännön mukaisesti.

Suomen tiedustelutoimivaltuudet pahasti jälkijunassa

Teksti: Marko Jalkanen

Suomeen on tulossa sotilastiedustelulaki, jossa Puolustusvoimille esitetään uusia tiedusteluvaltuuksia. Lainsäädäntöhanke on osa hallitusohjelmaa, ja tätä varten perustettu työryhmä luovutti puolustusministerille mietintönsä ja ehdotuksen sotilastiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi. Mietintö kävi myös lausuntokierroksella, ja nyt tavoitteena on saada lakiesitys eduskunnan käsiteltäväksi kuluvalle syysistuntokaudella. Sotilastiedustelu seuraa turvallisuusympäristön kehitystä ja tuottaa tietoa ylimmän turvallisuuspoliittisen johdon ja sotilaallisen päätöksenteon tueksi. Sotilastiedustelu antaa ennakkovaroituksen Suomeen kohdistuvasta sotilaallisesta uhkasta. Lisäksi sotilastiedustelu tukee kansainvälisiin operaatioihin liittyvää päätöksentekoa sekä suomalaisten joukkojen toimintaa ja omaa suojaa. Uusi laki toteutuessaan parantaa merkittävästi sotilastiedusteluviranomaisen toimintaedellytyksiä hankkia tietoa

Kuva: Rodeo

Puolustusvoimien tehtäviin liittyvistä vakavista kansainvälisistä uhista. Puolustusvoimilla olisi jatkossa käytettävissään toimivaltuudet niin Suomessa kuin ulkomailla henkilötiedusteluun, radiosignaalitiedusteluun ja tietojärjestelmätiedusteluun sekä tietoliikennetiedusteluun.

Päällystöliitto ja Juko lausuivat lakiluonnoksesta yhdessä ja esittivät tarkennettavaksi lakitekstiin muun muassa työturvallisuus- ja voimankäytösäännöksiä sekä tarkasteltavaksi sotilastiedusteluun liittyvien henkilötietojen salassapitosäädöksiä yksityiselämän suojaamisajan kaltaisilla erityissäädöksillä. Huomiota on myös kiinnitettävä virastoon kohdennettaviin henkilö- ja taloudellisiin resursseihin, jotta uudet tiedonhankintamenetelmät ovat tosiasiallisesti toteutettavissa. Turvallisuusympäristömme on muuttunut merkittävästi, joten tämän lain toivoisi tulevan voimaan mahdollisimman pian. Sotilastiedustelu on keskeinen osa Suomen puolustusvalmiutta, mutta nyt Puolustusvoimilla ei ole ollut käytössään kaikkia niitä tarpeellisia toimivaltuuksia, joilla voitaisiin hankkia tietoja laakisääteisen tehtävän suorittamiseksi. Sotilasviranomaisella tulee olla kaikki toimivat työkalut Suomen sotilaalliseen maanpuolustukseen.

Luottamusmiesorganisaatio uudistuu Puolustusvoimissa

Teksti: Marko Jalkanen

Päällystöliitto ja Pääesikunta ovat solmineet uuden luottamusmiessopimuksen, joka koskee Päällystöliiton luottamusmiestoimintaa Puolustusvoimissa. Uusi sopimus tulee voimaan 1.1.2018 lukien. Luottamusmiestoiminnan edellytykset pysyvät lähes entisellään, mutta luottamusmiesorganisaatioon tulee muutoksia. Nykyisen luottamusmiesorganisaation perusrakenne on jo vuodelta 2008, vaikkakin organisaatiota uudistettiin Puolustusvoimauudistuksen aikana. Uudessa organisaatiossa paikallisten luottamusmiesten määrä pienenee, mutta toiminnot tähtäävät edelleen suoraan jäsenten parhaaksi. Pyrkimyksenä on tarjota liiton luottamusmiespalvelut riittävän kattavasti ja käytännölläheisesti jokaiselle jäsenelle. Uudessa organisaatiossa on huomioitu hallintoyksiköiden rakenne, toiminnallisuus sekä maantieteellinen hajaantuminen. Yh-

teydenpidossa jäseniin hyödynnetään verkoyhteyksiä ja luottamusmiespalveluita annetaan tarvittaessa yli organisaatorajojen niin sanotun lähituen kautta, kun maantieteellisesti samalla alueella sijaitsee muita Puolustusvoimien hallintoyksiköitä. Uuden organisaation suunnitteluun ja sopimusneuvotteluihin haettiin liiton puheenjohtajapäiviltä ja koulutustilaisuuksista kentän ohjausta siihen, millainen luottamusmiesorganisaatio palvelee parhaiten päällystöliittolaista edunvalvontaa tulevaisuudessa. Päällystöliiton uusi luottamusmiesorganisaatio koostuu jatkossakin keskustason päätoimisista pääluottamusmiehistä, alueellisista pääluottamusmiehistä ja paikallisista luottamusmiehistä. Organisaatioon on sisällytetty myös valtakunnalliset erityisalojen luottamusmiehet soittajaupseereille, lentäjille sekä Puolustusvoimien logistiikkalaitoksessa työskenteleville. Omassa

hallintoyksikössä jokaista jäsentä edustaa paikallinen luottamusmies, jonka puoleen jäsenet voivat kääntyä kaikissa palvelusuhteen ehtoihin liittyvissä asioissa. Paikallisella luottamusmiehellä on tukenaan koko liiton luottamusmies- ja neuvottelujärjestelmä. Luottamusmiestoimintaa johtaa luottamusmiesryhmä, jonka muodostavat Päällystöliiton hallituksen asettamat päätoimiset ja alueelliset pääluottamusmiehet varamiehineen. Ryhmä toimii liiton asian tuntijaelimenä sopimus- ja neuvottelutoiminnassa sekä pääsopimuksen mukaisissa neuvotteluissa. Luottamusmiesryhmä kutsuu tarvittaessa asiantuntijoita, kuten esimerkiksi erityisalojen luottamusmiehiä, kuultavaksi kulloisenkin tarpeen mukaan. Luottamusmiesorganisaation tiedot ja toimialueet muun muassa lähituella löytyvät liiton www-sivujen jäsenosiosta.

Infoa tarjolla

Teksti ja kuva: Juha Susi

Syksyn aikana on tarjolla ajankohtaista edunvalvontainfoa niin jäsenille kuin edunvalvojillekin. Jatkamme alkuvuodesta aloitettuja alueellisia maakuntapäiviä syksyn aikana. Tilaisuuksia järjestetään Helsingissä ja Rovaniemellä. Yksittäiset jäsenet voivat osallistua molempiin tilaisuuksiin omalta paikkakunnaltaan etäyhteyden avulla. Helsingin tilaisuus järjestetään 14.9. iltapäivällä. Aiheina ovat ajankohtaiskatsaus, eläkeinfo sekä tehtävänkuvauksen opastaminen ja arviointi. Kurssille etusijalla ovat ensikertalaiset sekä arviointityöhön osallistuvat. Paikkoja on rajoitetusti.

OTV-täsmäisku

Loka-marraskuun vaihteessa järjestetään edunvalvojille suunnattu OTV-palkkausjärjestelmäkurssi. Kurssilla perehdytetään tehtävänkuvauksen laatimisen opastamiseen sekä arviointiin. Kurssille etusijalla ovat ensikertalaiset sekä arviointityöhön osallistuvat. Paikkoja on rajoitetusti.

VE-liite puhututtaa

Edellisessä Päälystölehdessä (3/17) kirjoitin tämän vuoden alusta myös sotilaiden osalta käyttöön otetusta VE-liitteestä. Kyseinen lomake on työnantajan täytettävä. Epäselvyyttä on ollut, tarvitaanko edelleen nimikirjanotetta eläkehakemuksen liitteeksi vai korvaako tämä liite sen. Samoin joillekin hallintoyksiköille kyseisen lomakkeen täyttövelvoite sotilaiden osalta on tullut uutena asiana.

Asiaa on selvitetty yhteistyössä Pääesikunnan ja Kevan kanssa. Tällä hetkellä ohjeissa on joitain ristiriitoja, jotka tulee yhden-

mukaistaa. Odotamme saatuja vastauksia ja tiedotamme niistä seuraavissa numeroissa. Samoin jäsenosiossa olevat ohjeet päivitetään vastaamaan nykykäytäntöjä.

Jäseninfo 14.9.

12 - 13	Jäseninfo Sakari Vuorenmaa
13.15 – 13.45	Eläkeinfo Juha Susi
13.45 – 14.15	Tauko
14.15 – 16.15	Tehtävänkuvauksen laatiminen ja arviointi- työ Jaakko Levä

Päälystöliitto tarjoaa koulutusta niin jäsenille kuin edunvalvojilleen. Syksyn aikana toteutetaan kaksi alueellista maakuntatapahtumaa, joihin jäsen voi osallistua etänä. Edunvalvojille on lisäksi tarjolla palkkausjärjestelmätietoutta.

Työskentely lähtenyt käyntiin hyvässä hengessä

Henkilöstöstrategia valmistelussa

Teksti: Matti Kettunen ja Jukka Mäkinen Kuva: Matti Kettunen

Rajavartiolaitoksen henkilöstöstrategia 2027 on tarkoitus valmistella Rajavartiolaitoksen esikunnan henkilöstöosaston johdolla tämän vuoden aikana. Rajavartiolaitoksessa toimivien henkilöstöjärjestöjen edustajat sekä koko henkilöstö otetaan mukaan työskentelyyn mahdollisimman kattavasti muun muassa yhteisten työpajojen kautta. Rajavartiolaitoksen esikunta on julkaissut henkilöstöstrategian valmistelusta 26.5. käskyn (RVL1713956). Sen mukaisesti valmistelu tehdään yhteistyössä hallintoyksiköiden, henkilöstöjärjestöjen ja koko Rajavartiolaitoksen henkilöstön kanssa. Yhteistyö henkilöstöjärjestöjen kanssa toteutetaan Rajavartiolaitoksen yhteistoimintalautakunnan työpajoissa. Työpajatyöskentelyä ohjaa henkilöstöosaston johdon lisäksi hallintoyksiköiden edustajista muodostettu HESTRA-työryhmä. Koko Rajavartiolaitoksen henkilöstön osallistuminen valmistelutyöhön toteutetaan järjestämällä mahdollisuus ottaa kantaa ja esittää asioita strategian sisällöksi. Valmistelutyö pyritään tekemään mahdollisimman avoimesti ja läpinäkyvästi tarjoamalla luku oikeudet työskentelyalustana toimivalle SharePoint-

sivulle koko henkilöstölle.

Rajavartiolaitoksen yhteistoimintalautakunnan kokouksen yhteydessä 8.8. järjestettiin ensimmäinen työpaja, jossa pohdittiin Rajavartiolaitoksen henkilöstöstrategiaa 2027. Päällystöliiton edustajana työpajassa toimi kapteeni **Matti Kettunen**.

Ensimmäisessä työpajassa työelämässä tapahtuvat muutokset nähtiin haasteena, mutta ennen kaikkea tulevaisuuden mahdollisuutena, kunhan nämä muutokset ja niiden tuomat mahdollisuudet osataan hyödyntää kaikin tavoin. Rajavartiolaitoksen sopeutuminen meneillään olevaan ja tulevaan työelämän muutokseen halutaan varmistaa tulevaa strategiaa valmisteltaessa. Rajavartiolaitos halutaan nähdä mahdollisimman houkuttelevana työnantajana myös tulevaisuudessa. Työelämän muutokseen varautumiseen nähtiin liittyvän useita tekijöitä, kuten esim. Rajavartiolaitoksen tehtäväkenttä tulevaisuudessa, digitalisaation ja robotiikan hyödyntäminen nyt ja ennen kaikkea tulevaisuudessa, näihin liittyvät johtamisen haasteet jne. Tulevan henkilöstöstrategian pohdintaan on syytä käyttää aikaa, jotta se palvelee kaikkia henkilöstöryhmiä mahdollisimman hyvin ja ottaa huo-

mioon tulevat haasteet ja mahdollisuudet. Rajavartiolaitoksen strategiassa toiminnan lähtökohta on asetettu seuraavasti: "Rajavartiolaitos toimii sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden alueilla ja on osa eurooppalaista raja- ja merivartiostoa. Rajavartiolaitoksen toiminnan kivijalkoina ovat arvoihin sitoutunut henkilöstö, sotilaallisesti järjestetty organisaatio ja edistynyt tekniikka. Rajavartiolaitos toimii maalla, merellä ja ilmassa vaikeissakin olosuhteissa. Rajavartiolaitos on osa Suomen puolustusjärjestelmää. Rajavartiolaitos edistää perus- ja ihmisoikeuksia."

Koska kyseessä oli ensimmäinen työpaja, yhteistoimintalautakunnan puheenjohtaja, everstiluutnantti **Jarkko Kolehmainen** halusi kartoittaa lautakunnan jäsenten mielteet asiaan liittyen. Jäsenillä oli ollut mahdollisuus tutustua ennalta kerättyyn aineistoon ennen mainittua kokousta. Aihe herätti runsaasti keskustelua. Puheenjohtaja totesi, että henkilöstöstrategian laadintaan saatiin hyviä eväitä, mutta työstäminen vaatii vielä runsaasti kaikkien panosta, jotta päästään hyvään lopputulokseen. Keskeisenä tekijänä nähtiin, että koko Rajavartiolaitoksen henkilöstö kokee strategian omakseen. Kyseisen tavoitteen saavuttamiseksi laaditaan kysely, jossa henkilöstö saa tuoda ajatuksensa ilmi. Nämä otetaan huomioon strategiaa laadittaessa. Keskustelua käytiin työpajassa erittäin hyvässä ja avoimessa hengessä, ja on mielenkiintoista nähdä, millainen tuleva Rajavartiolaitoksen henkilöstöstrategiasta aikanaan muodostuu.

Ilmoittautuminen edustajakokoukseen on käynnissä

Teksti: Arto Penttinen Kuva: Samuli Vahteristo

Päälystöliitto ry:n joka neljäs vuosi pidettävä sääntömääräinen edustajakokous pidetään **9. – 10.11.2017** Helsingissä, hotellissa Presidentissä, osoitteessa Eteläinen Rautatiekatu 4. Ennakoilmoittautuminen ja matkalippujen tilaaminen tapahtuu liiton jäsensivujen kautta välilehdeltä "Edustajakokous 2017". Ennakoilmoittautuminen tulee tehdä 23.10. mennessä. Liiton uudet säännöt ovat olleet voimassa vuoden alusta alkaen. Kaikilla virallisilla edustajakokousedustajilla tulee olla kokoukseen tullessaan edustamansa yhteisön myöntämä valtakirja. Jäsensivuille ao. kohtaan lisätään kokousmateriaalia liiton hallituksen käsittelyn jälkeen. Kokousmateriaali myös painetaan aikaisempien vuosien tapaan ja postitetaan yhdistyksille.

Tiedoksi liiton ottamista vakuutuksista

Järjestövakuutus koskee kaikkia liiton jäseniä, myös evp-jäseniä. Jäsen on vakuutettu järjestövakuutuksella liiton tai sen yhdistyksen järjestötehtävissä ja -tilaisuuksissa ollessaan. Henkilövahinkojen osalta korvataan sairauksien ja tapaturmien hoitokulut ilman ylärajaa ja omavastuuta. Tapaturma- ja matkavakuutus on voimassa järjestötehtäviin liittyvillä virkamatkoilla, eli edustajakokoukseen osallistuvat liiton jäsenet ovat vakuutettuina järjestövakuutuksen kautta. Vakuutuksen piiriin kuuluvissa vahinkotapahtumissa tulee olla yhteydessä liiton toimistoon.

Lomatoiminta

Liiton hallitus on päivittänyt lomatoiminnan pysyväisohjetta ja tehnyt siihen seuraavan tarkennuksen:

"Kun lomahuoneistot on jaettu lomakaudelle, jäljelle jääneet vapaat viikot ovat vapaasti varattavissa. Kuitenkin niin, että alle viikon varaukset vahvistetaan varaukselle vasta kuukautta ennen varauksen ajankohtaa, edellyttäen, että kukaan ei siihen mennessä ole varannut koko viikkoa käyttöönsä". Lisäksi Vierumäen mökkien

ohjeistuksiin on lisätty huoneiston 108B osalta maininta: "Jos lemmikki aiheuttaa lisäsiivoukskuluja, veloitetaan ne majoittajalta". Lisäsiivouksen hinta on tänä vuonna ollut 18 euroa. Lomakohteiden käyttäjiä muistutetaan siitä, että kohteet ovat liiton eli jäsenistön omaisuutta, joten siitä tulee huolehtia kuten omastaan. Laitteiden ja tarvikkeiden rikkoutumista sekä puutteista pyydetään ilmoittamaan toimistolle. Useassa huoneistossa on myös viestivihko, johon voi kirjata havaintonsa ja toimenpiteensä, jotta seuraavakin käyttäjä tietää asian olevan prosessissa. Markovillan majanhuollosta on tehty sopimus uuden toimijan kanssa toukokuun alustan lukien. Toimijan vaihdoksen myötä huoneistojen avaimia ei enää noudeta keskusvaraamosta, vaan systeemi on sama kuin Hiisirannan (Kolin) kiinteistöjen avainten kanssa. Tarkemman kuvauksen menettelystä löydät jäsenisivulta Markovillan sivujen alaosaan ja laskun mukana saamistasi ohjeista. Ensi vuoden lomakaudelle 1.1. - 30.4. lomavaraukset tulee jättää 31.10.2017 mennessä. Lomakohteiden varausasioissa soittakaa liiton toimiston numeroon 040 301 9290.

Muuta

Yhdistyksille maksettavat jäsenmaksupalautteet ovat kirjautuneet yhdistysten tilille 31.8. Valitettavasti muutamalta yhdistykseltä jouduttiin palaute puolittamaan hoitamattomien jäsenvelvoitteiden takia. Syksyllä saadaan yhdistysten käyttöön jäsenrekisteriin ns. eHallinta nykyisen netti-jäsenrekisterin tilalle. Uudistus tulee helpottamaan yhdistyksen toimijoita tietojen hakemisessa ja päivittämisessä. Lisäksi jäsenrekisteriin kerätään jäsenistä nykyistä laajempia tietoja edunvalvonnan tarpeisiin. Uudistuksista laitetaan infoa yhdistysten sähköpostiosoitteisiin, kunhan järjestelmän testausvaihe on saatu päätökseen. eHallinnan käyttöönoton yhteydessä on tarkoitus myös laajentaa jäsenten käytössä olevaa eAsiointia muutamilla tietokentillä.

LAKIASIAINNEUVONTA

Asianajotoimisto Lindell
(02) 251 1004, (09) 586 2867
toimisto@asianajotoimistolindell.fi
Ota yhteys liiton toimistoon ennen oikeusavun pyytämistä.

Päälystöliitto ry
Befälsförbundet rf

Päälystöliitto ry. hakee

PÄÄLUOTTAMUSMIESTÄ

Päällystämismiehen tulee olla Päälystöliitto ry:n jäsen ja hänen tulee olla työ- tai virkasuhteessa Puolustusvoimiin.

Päällystämismiehen tehtävänä on toimia keskushallintotason edunvalvontatehtävissä puolustusministeriön hallinnonalalla, pääsopijajärjestössä ja muissa Päälystöliitto ry:n määrittämässä tehtävissä.

Päällystämismiehen vastuulle kuuluvat ay-koulutus, luottamusmiestointi ja muut tehtävät, mitkä tarkentuvat valitun henkilön mukaisesti.

Tehtävä alkaa 1.1.2018. Tehtävänhoitajan virkapaikka on Pääesikunnan kanslia ja viranhoitopaikka Päälystöliitto ry:n toimisto Helsingissä.

Lisätietoja tehtävästä antaa puheenjohtaja **Sakari Vuoremaa**.

Hakemukset tulee jättää Päälystöliiton puheenjohtajalle viimeistään 20.9.2017 kuluessa. Tehtävänhoitaja valitaan Päälystöliitto ry:n hallituksessa 6.10.2017.

Päälystöliitto ry. hakee Päälystöllehdelle

TOIMITUSSIHTEERIÄ

Toimitussihteerin tulee tuntea ja osata keskeiset lehden toimittamista koskevat periaatteet ja toimintatavat sekä kyetä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa tuottamaan lehti painoon.

Edellytämme toimitussihteeriltä ammattikuntamme tuntemusta ja sitoutumista liiton arvoihin ja toimintaperiaatteisiin.

Toimitussihteerin toimii läheisessä yhteistyössä päätoimittajan kanssa.

Toimitussihteerin osallistuu lehden sisällön tuotantoon, avustaa lehden taivossa ja osallistuu toimitusneuvoston työskentelyyn.

Tehtävän hoito alkaa 1.1.2018. Tehtävää hoidetaan luottamustoimisesti tai sopimukseen perustuen.

Lisätietoja tehtävästä antaa puheenjohtaja **Sakari Vuoremaa**.

Vapaaehtoiset hakemukset tulee toimittaa Päälystöliitto ry:n puheenjohtajalle kirjallisesti viimeistään 20.9.2017. Tehtävänhoitajan valitsee Päälystöliitto ry:n hallitus syksyn 2017 aikana.

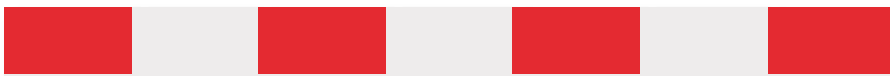
Edustajakokous lähestyy - Ehdokasasettelu jatkuu

Yhdistysten asettamat ehdokasasettelut tulevalle hallintokaudelle ovat edelleen käynnissä. Mikäli haluat mukaan Päälystöliiton hallintoon, ota yhteys omaan yhdistykseesi.

Lisätietoa **Kari Reinivu** ja **Sakari Vuoremaa**

Opistoupseerin tutkinto - ESTE VAI HIDASTE?

Teksti: Mika Räisänen

Opistoupseerin palvelusajaiset sotilasarvot ovat luutnantti - kapteeni. Pääesikunnan määräys (HK1002_PVHSM 004 / 17.12.2014) asettaa palveluksessa olevalle opistoupseerille tiukat reunaehdot kapteeniylennykselle. Henkilön tulee olla suorittanut joko luutnanttikurssi (ennen vuotta 1991 valmistuneet) tai opistoupseerin jatkokurssi. Sen lisäksi henkilön tulee palvella Pääesikunnan henkilöstöosaston ylennysvalmistelukäskyssä erikseen määrittämässä opistoupseerien ylimmissä vaativuusluokissa (käytännössä OTV 7-8). Virkavuusia tulee olla vähintään noin 20 vuotta. Kaiken tämän lisäksi henkilöltä edellytetään mm. nuhteettomuutta, kyvykkyyttä vaativampiin tehtäviin sekä kenttäkelpoisuutta.

Tarkastellaan esimerkinomaisesti virassa olevaa opistoupseeri-yliluutnanttia, joka palvelee enintään vaativuusluokassa OTV 6B, jolla on virkavuusia takana 25 ja hyvin suoritettua varusmiespalveluksen jälkeen reservin upseerin tutkinto. Verrataan ko. nuhteetonta ja fyysisestä kunnostaan huolta pitävää opistoupseeria aktiiviseen reserviläiseen, joka on osallistunut Puolustusvoimien johtamaan sotilaalliseen reservin koulutustapahtumaan (kertausharjoitukset, Puolustusvoimien vapaaehtoiset harjoitukset sekä Puolustusvoimien Maanpuolustuskoulutusyhdistykseltä tilattu koulutus).

Pääesikunnan määräys (HL254_PVHSM HENKILÖSTÖALA_034 / 27.2.2015) määrittää asevelvollisen ylentämisen perusteet. Ko. reserviläisen tulee opistoupseerin tavoin olla nuhteeton ja kenttäkelpoinen, sen lisäksi reserviläisen tulee olla sijoitettuna tai sijoitettavissa tehtävään, mikä mahdol-

listaa ylentämisen. Nopeimmillaan reserviläinen ylenee kapteeniksi 15:n ja majuriksi 22 vuoden kuluttua varusmiespalveluksesta. Saavuttaakseen kapteeni-majuriylennyksen reservissä henkilöllä tulee olla reservin upseerin tutkinnon lisäksi vähintään 60 vrk ylennykseen hyväksiluettavaa reservin koulutustapahtumaa. Erityisissä tapauksissa, vaikka koulutus- ja osaamisvaatimukset eivät täytyisikään, voidaan reserviläinen ylentää maanpuolustuksen edistämiseen liittyvien lisäansioiden perusteella.

Opistoupseerilla, joka siirtyy eläkeoikeuden saavutettuaan reserviin, on mahdollisuus yletä reservissä täydennyskoulutuksen jälkeen. Evp-sotilalta vaaditaan pääsääntöisesti 10 päivää kertausharjoituskoulutusta sodan ajan puolustusvoimien tehtävässä reservissäoloaikana. Esimerkin valossa saa väijäämättä sen kuvan, että opistoupseerin tutkinto on, jos ei ihan este, niin ainakin hidaste ylennykselle.

Puolustusvoimien sisäinen järjestys on sotilaallinen, jossa sotilasarvolla osoitetaan asemaa Puolustusvoimien hierarkkisessa järjestelmässä. Palveluksessa olevan opistoupseerin ylennykset eivät ole yhteismitallisia reserviläisten ylennysten kanssa, mietitään asiaa sitten ajallisesti saatikka osaamisen kautta. Olisiko viimein aika tunnustaa, muutoin kuin juhlapuheissa, opistoupseerien käytännön työn ja kokemuksen kautta hankittu osaaminen ja ammatitaito?

Kirjoittaja on kapteeni (ou), palvelee Pv:n aluetoimistossa ja on aidosti huolissaan ammattikuntansa arvostuksesta.

Edustajakokous lähestyy

Päällystöliiton edustajakokous pidetään 09.-10.11.2017 Helsingissä. Kokouksessa valitaan Päällystöliiton hallinto vuosille 2018-2021.

Tällä hetkellä viisi paikallisyhdistystä on asettanut **Jyrki Lukkarisen** ehdolle Päällystöliiton puheenjohtajaksi. Muita ehdokkaita ei vielä ole. Hallitukseen on esitetty useita henkilöitä. Esitykset löytyvät Päällystöliiton www.sivujen.jasenosiosta perusteluineen. Yhdistykset voivat asettaa ehdokkaita aina 9.11. kello 12:00 asti. Toivottavaa kuitenkin olisi, että ehdolle asetettavien nimet olisivat tiedossa jo edustajakokouspaketin laitettavaksi.

Puheenjohtajaehdokkailla on varattu tilaa esittäytymiseen Päällystöllehdeissä. Kaikille ehdokkailla on laadittu ennalta kysymykset.

- Nimi ja ikä
- Kotipaikka
- Sotilasarvo ja hallintoyksikkö
- Motto
- Kokemus järjestö- ja luottamustehtävistä (PL ry, muut järjestöt ja luottamustoimet)
- Missä tehtävissä olet toiminut Puolustusvoimissa tai Rajavartiolaitoksessa?
- Kokemus kansainvälisistä tehtävistä (virkatyö, järjestötoiminta, muu)
- Luonnehdi itseäsi ihmisenä (vahvuudet, kehittämiskohteet)
- Mikä on mielestäsi Päällystöliiton kannalta merkittävin haaste seuraavalla nelivuotiskaudella?
- Miten toimitisit tämän tavoitteen saavuttamiseksi tai vastaisit haasteeseen?
- Jos sinut valitaan puheenjohtajaksi, millaisen puheenjohtajan Päällystöliitto sinusta saa?
- Miksi juuri sinä olisit paras henkilö hoitamaan tehtävää?
- Mikä on motivaatiosi, eli miksi haet liiton puheenjohtajaksi?

Ensimmäisenä kysymyksiin vastaa Jyrki Lukkarinen. Hallituksen ja edustajakokouksen puheenjohtajaehdokkaat esittellään extra-lehdessä, joka toimitetaan edustajakokousaineiston yhteydessä yhdistyksille. Extralehti löytyy lokakuussa myös jäsenosiosta.

Pitkän linjan edunvalvoja

Teksti: Jyrki Lukkarinen
Kuva: Juha Susi

Olen ollut yhdistysaktivisti nuoruudesta asti ja toiminut useissa yhdistyksissä yhdistystoimijan eri rooleissa. Päälystöliittolaisessa kentässä heräämiseni rivijäsenestä edunvalvojaksi tapahtui vuonna 1998 järjestötoiminnan peruskurssilla ja viimeinen niitti oli luottamusmiesten peruskurssi Aktiivi-instituutissa 1999. Paikallistasolla toimin luottamusmiehenä yhdeksän- ja varamiehenä kolme vuotta. LprPy:n hallituksessa olin 14 vuoden ja edustajakokousedustajana seitsemän vuoden ajan. Vuodesta 2006 alkoi alue- ja keskustason vaiheeni. Silloin minut oli valittu Liiton hallitukseen, jossa olen ollut siitä lähtien. Aluetason yhteistoimintaelimessä maavoimissa aloitin vuonna 2010 varaedustajana ja vuodesta 2013 alkaen olen ollut varsinaisena edustajana. Liiton maavoimalaisena vt. varapuheenjohtajana toimin 2013 ja vuodesta 2014 alkaen olen ollut Liiton 1. varapuheenjohtaja vastuualueena maavoimat ja kansainvälinen toiminta. Ammattikuntaamme liittyen olen ollut Opistoupseerien koulutuksen tukisäätiössä ja Ali-, toimi- ja opistoupseerien perinneyhdistyksen hallituksessa.

Jyrki Lukkarinen

- joulukuussa 49 v
- Lappeenranta
- Kapteeni, Maasotakoulu
Motto: "Ole valmis"

Urani alkoi 1990 Kouvolassa 3.ErAutoK:ssa. Suoritin PK50:n moottorilinjalla ja olin kursiajan kirjoilla KymPionP:ssa Koriolla. Valmistuttuani 1993 siirryin Savon Prikaatiin, jossa olin 3.ErAutoK:ssa, autohallilla ja Aliupseerikoulun moottorilinjalla kouluttajan ja joukkueenjohtajan tehtävissä. Siirryin silloiseen Maanpuolustusopistoon Lappeenrantaan 1997, jossa olen ollut lähes 20 vuotta kuljetusalan eri tehtävissä, josta nyt 12. vuosi kuljetuskeskuksen päällikkönä. Poikkeuksen tekee vuoden jakso Maasotakoulun henkilöstöalan osastoupseerina 2005. Jatkokurssin suoritin 2003 OUJK2:lla kuljetuslinjalla. Oman viran ohella lähinnä sydäntä on ollut raivaajana toimiminen vuodesta 1997 alkaen.

Kansainvälisten tehtävien osalta kokemukseni rajoittuu järjestötoiminnan puolelle. Olen toiminut Päälystöliiton edustajana Euromil:ssa 2014-2015 ja pohjoismaisten upseerijärjestöjen NOA:ssa vuoden 2013 syksystä alkaen. Nämä kokemukset ovat avanneet näkemyksiäni eurooppalaisesta ja erityisesti pohjoismaisesta sotilaiden edunvalvonnasta ja asevoimien kehitysnäkökymistä sekä kriisinhallintatehtävien haasteista.

Tulevalla nelivuotiskaudella merkittävimpana haasteena näen opistoupseerien aseman turvaamisen. Puolustusvoimissa ja Rajavartiolaitoksessa tapahtuvat muutokset ja 2020-luvun suuret hankinnat yhdistettynä opistoupseeripoistumaan aiheuttavat varmasti edunvalvonnalle haasteita. Liiton tulee jatkaa sopeuttamistoimenpiteitään ja tulevalla kaudella tulee aloittaa Liiton tulevaisuuden luotaaminen aina 2030-luvulle saakka. Tärkeää on, että jatkamme kohti yhtä yhtenäistä Päälystöliittoa, jossa edelleen edunvalvonta on ydintoiminto ja jäsenen keskiössä. Meidän tulee muistaa, että ensisijaisesti olemme ammattiyhdistys, jonka tavoitteena on turvata jäsenten edunvalvonta muuttuvassa toimintaympäristössä. Yhteistoiminnan merkitys on kasvanut ja siihen haasteeseen on meidänkin vastattava, unohtamatta perinteisen luottamusmiestoiminnan tärkeyttä.

Jos jäsenistö valitsee minut Liiton puheenjohtajaksi, niin saatte laaja-alaisella ja kohtuullisen pitkällä kokemuksella varustetun vastuunkantajan. Osaan kuunnella, olen harkitsevainen ja määrätietoinen sekä ns. diplomaattisen linjan kannattaja, mutta tarvittaessa toimin koko rintaman leveydeltä. Uskon yhteistoiminnan ja päälystöliittolaisen edunvalvonnan voimaan. Olen motivoitunut ja sitoutunut Liiton toimintaan 100%:sti. Sitoutumistani edesauttaa perheeni täysi tuki ratkaisulleni lähteä ehdokkaaksi puheenjohtajavaaleihin. Tunnen, että minulla olisi vielä annettavaa Päälystöliitolle ja tietotaitoa luotsata Liittoamme eteenpäin jäsenten eduksi. Polte päälystöliittolaiseen edunvalvontatyöhön palaa rohuten edelleenkin ja olisi eräänlainen tähtytymys saada tehdä työtä täysipäiväisesti yhteisten asioidemme eteen, meidän kaikkien hyväksi.

Yksityis- ja sosiaaliperusteisissa ajotehtävissä, kuten henkilön siirtoihin liittyvissä muutoissa samalla työssäkäyntialueella, ajoneuvovahingot eivät ole työssä aiheutunutta vahinkoa. Vahingon aiheuttaja joutuukin aina korvausvastuuseen tuottamusasteesta riippumatta.

Työssä tapahtunut vahinko voi johtaa korvausvastuuseen

Teksti ja kuva: Marko Jalkanen

Vahingon aiheuttaja voi joutua korvaamaan aiheuttamansa vahingon valtiolle joko osin tai kokonaan. Korvausvastuun syntyminen edellyttää, että vahingon aiheuttaja toimii moittittavalla tavalla ja aiheuttaa vahinkoa huolimattomuudellaan tai laiminlyönnillään. Vahingonkorvausta määritettäessä huomioidaan vahingon suuruus, teon laatu, vahingon aiheuttajan asema, vahingon kärsineen tarve sekä muut olosuhteet. Mikäli vahingon aiheuttajan viaksi jää ainoastaan lievä tuottamus, vahinko määrätään valtion vahingoksi. Vastaavasti tahallinen teko johtaa lähes poikkeuksetta täyteen korvukseen. Rajanveto lievän tuottamuksen ja tuottamuksen sekä yhtä lailla törkeän tuottamuksen ja tahallisuuden välillä on tulkinallinen ja perustuu aina tapauskohtaiseen harkintaan.

Puolustusvoimien yleisimpiä vahinkotapahtumia ovat liikennevahingot. Niitä tapahtuu vuosittain keskimäärin tuhat. Puolustusvoimien ajoneuvoissa ei ole liikennevakuutusta, ja vahinkojen korvaamisessa sovelletaan aina vahingonkorvauslakia. Lievällä tuottamuksella aiheutetuksi katsotaan sen

kaltaiset liikenneonnettomuudet, joissa vahingon aiheuttaja rikkoo jotain vähäistä huolellisuusvelvoitetta. Kuljettaja ajaa autolla harjoitusalueen kapeahkon tien oikeassa reunassa, kun tiepenger sortuu ja ajoneuvo suistuu ojaan. Ajamalla keskimällä tietä vahinko olisi voitu välttää. Kuljettajan olisi kuulunut toimia toisin, mutta vastaavassa tilanteessa joku muu saman koulutuksen saanut ei kuitenkaan olisi toiminut eri tavalla, eikä vahinkoa todennäköisesti olisi voitu välttää.

Tuottamus on olosuhteiden vaatiman huolellisuuden laiminlyöntiä. Henkilön olisi pitänyt tietää toimivansa väärin ja menetellä tämän tiedon valossa toisin ennen vahinkoa. Kuljettaja näplää ajon aikana tekstiviestiä puhelimellaan ja ajaa samalla ojaan. Kuljettaja on tahallaan näplännyt puhelinta ajon aikana, vaikkakin ojaan ajaminen oli vahinko. Useimmat muut saman koulutuksen saaneet kuljettajat olisivat ymmärtäneet toimia toisin, eli he eivät olisi ajossa näplänneet puhelintaan tai olisivat vähintäänkin pysäyttäneet auton ennen sitä. Törkeällä tuottamuksella tai tahallaan aiheutetuksi katsotaan esimerkiksi kaikki ne ajoneuvon

tieltä suistumiset, joissa kuljettaja syyllistyy liikennejuopumukseen. Vahingon aiheuttajan olisi jo ennen vahinkotapahtumaa tullut ymmärtää onnettomuus todennäköiseksi seuraukseksi toiminnastaan. Puolustusvoimien ajoneuvojen käytössä on huomioitava, että yksityis- ja sosiaaliperusteisissa ajotehtävissä, kuten henkilön siirtoihin liittyvissä muutoissa samalla työssäkäyntialueella, ajoneuvovahingot eivät ole työssä aiheutunutta vahinkoa. Vahingon aiheuttaja joutuukin aina korvausvastuuseen tuottamusasteesta riippumatta.

Silloin kun vahingon aiheuttaja suostuu korvaamaan vahingon vapaaehtoisesti, mutta ei kykene välittömästi maksamaan korvaussummaa, häneltä pyydetään suostumus korvausmäärän pidättämiseksi palkasta. Vahingonkorvausta voidaan myös sovitella, jos korvausvelvollisuus harkitaan kohtuuttoman raskaaksi huomioiden vahingon aiheuttajan talouteen vaikuttavat seikat. Jos vahingon aiheuttaja katsotaan korvausvelvolliseksi, mutta hän ei suostu korvaamaan vahinkoa, korvauskysymys saatetaan yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Palveluksessa olevan liiton jäsenen vakuutusturva

Teksti: Arto Penttinen

Edellisessä Päälystöllehdessä kerroin järjestöpäällikön palstalla liiton palveluksessa oleville jäsenilleen ottamasta liittovakuutuksesta. Kyseinen vakuutus pitää sisällään tapaturma-, matkustaja- ja matkatavaravakuutukset (kts. liiton jäsensivut/jäsenpalvelut/jäsen-edut/lfn jäsenvakuutukset). Liiton toinen palveluksessa oleville jäsenilleen ottama vakuutus on ammatillinen vastu- ja oikeusturvavakuutus.

Vastuuvakuutuksesta korvataan se määrä toiselle aiheutetusta henkilö- tai esinevahingosta, josta vakuutettu vahingonkorvaus- ja työsopimuslakien tai muuten voimassa olevan oikeuden mukaan on korvausvastuussa. Vakuutustapahtuman pitää siis koskea vakuutetun (palveluksessa oleva liiton jäsen) työ- tai virkasuhteessa syntyntä vahinkoa. Korvattavien vahinkojen piiriin eivät kuulu muun muassa tapaukset, joissa korvausvastuu perustuu yksinomaan sopimukseen tai muuhun sitoumukseen. Tästä esimerkkinä on sotilasajoneuvon käyttö yksityisajossa tai muissa kuljetuksissa. Tällaisia ajoja varten annetaan kirjallinen lupa, jossa ajoneuvon käyttöehtojen lisäksi on vahinkovastuuta koskeva lauseke.

Syntyneistä vahingosta vastaa ajoneuvon kuljettajana toimiva, luvan saanut käyttäjä. Vastuuvakuutuksesta ei korvata myöskään muita liikennevahinkoja (esim. vuokra-auto), vaan ne kuuluvat liikenne- ja mahdollisen vapaaehtoisen kaskovakuutuksen piiriin. Vastuuvakuutus ei myöskään korvaa vahinkoa, joka on aiheutunut rekisteröitävän aluksen tai rekisteröitävän veneen sekä ilma-aluksen käyttämisestä.

Työnantaja saattaa pyytää esim. materiaalin katoamistapauksissa vastuussa olevalta virkamieheltä allekirjoituksen maksusitoumukseen, jossa virkamies lupaa korvata aiheuttamansa vahingon. Jos tällainen sitoumus on allekirjoitettu, ei jälkikäteen voida lähteä hakemaan vastuuvakuutuksesta korvausta aiheutetusta vahingosta. On siis syytä miettiä tarkoin, laittaako nimensä sitoumukseen, ellei virkamies selkeästi itse ole sitä mieltä, että hän on tahallisesti tai selkeällä laiminlyönnillään aiheuttanut syntyneen vahingon.

Oikeusturvavakuutus korvaa lakimiehen käytöstä aiheutuvia kustannuksia työ- ja virkasuhteeseen liittyvissä asioissa, ei kuitenkaan oikeudellista neuvontaa tai asian alustavaa selvittelyä. Oikeudellista neu-

vontaa varten liitto on tehnyt erillisen sopimuksen asianajotoimiston kanssa. Oikeusturvavakuutuksen hyödyntämiseen liittyy muutaman sivun verran tarkennuksia ja rajoituksia. Niissä oleellista on se, että oikeusturvavakuutusta ei voi hyödyntää tapauksissa, joissa kyse on virallisen syyttäjän vakuutettua vastaan ajamasta syytteestä, jos syyte koskee tahallista tekoa, törkeää huolimattomuutta tai törkeää varomattomuutta taikka tekoa, jonka vakuutettu on tehnyt alkoholin tai muun huumausaineen tai väärinkäyttämänsä lääkeaineen vaikutuksen alaisena.

Vastuu- ja oikeusturvavakuutuksien korvauksissa on enimmäismäärät ja omavastuusuudet. Omavastuusuudet vakuutusturvien hyödyntämisissä liitto laskuttaa vakuutusturvaa saaneelta.

Oikeusapuasioista on liiton jäsensivujen edunvalvontavälilehdellä kohta ”hyödyllistä tietoa”. Siellä on oikeusapulinkki, jonka kautta löytyy ohjeet, miten tulee menetellä jouduttaessa turvautumaan oikeudelliseen apuun.

Muutolle tuli hintaa

Teksti: Marko Jalkanen

Virkamies oli saanut yksityiskäyttöön Puolustusvoimien pakettiauton lähi-alueen muuttoa varten. Ajoneuvo oli luovutettu hänelle sosiaaliperustein ja harkinnanvaraisesti. Virkamies pysäköi pakettiauton keula edellä ahtaaseen parkkihalliin varoen muita pysäköityjä autoja. Hän ei kuitenkaan huomioinut pakettiauton oikealla puolella ollutta betonipylvästä ja käänsi rattia liian aikaisin oikealle, jolloin auton oikeanpuoleinen takalokasuojia osui pylvääseen.

Onnettomuudesta aiheutui Puolustusvoimille ajoneuvon korjauskustannuksina noin 3 000 euron vahingot. Parkkihalli oli paitsi ahdas, mutta myös huonosti valaistu. Virkamies kertoi yrittäneensä noudattaa erityistä varovaisuutta ennen vahinkoa.

Sotilaslakimiehet arvioivat tapauskohtaisessa harkinnassa tuottamuksen olleen kokonaisuutena arvioiden lievää ja puolsivat vahingonkorvauksissa sovittelua. Puolustusvoimat esitti virkamiehelle vahingonkorvausvaatimuksena viraston kohtuullisena pitämää osuutta, joka oli 20 % korjauskustannuksista. Virkamies maksoi vaaditun summan, noin 600 euroa, ja asia oli loppuun käsitelty. Jälkikäteen selvisi, että mikäli virkamies olisi vuokrannut samanlaisen pakettiauton läheisestä autovuokraamosta, vuokra olisi ollut käyttäjälle 50 euroa ja auto olisi ollut liikennevakuutettu ja kolariturvalla varustettu. Puolustusvoimien ajoneuvojen yksityiskäytössä riski on sallittua, jos se on hallittua: tässä tapauksessa sitä se ei ollut.

Kuva: Rodeo

Kuva ei liity tapaukseen.

Maavoimien valmius kehittynyt vauhdilla

Teksti ja kuva: Antti Kymäläinen

Vuosi toisensa jälkeen voi todeta, että yleinen asevelvollisuus toimii. Varusmiespalveluksen suorittaneet ovat hyvin koulutettuja ja motivoituneita, erittäin osaavia sotilaita, iloitsee elokuun alussa maavoimien komentajana aloittanut kenraalimajuri **Petri Hulkko**. Komentajan mukaan asevelvollisuus ei ole vain tapa tuottaa sodan ajan joukkoja, vaan se on myös demokraattinen instituutio,

joka mahdollistaa jokaiselle taustasta riippumatta yhdenvertaiset edellytykset edetä sotaväessä.

- Asevelvollisuuteen liittyvä huolenaihe on miesten fyysisen ja psyykkisen hyvinvoinnin taso. Näyttää siltä, että palveluskelpoisia on yhä vähemmän. Tämä ei ole yksin Puolustusvoimien murhe vaan myös kansanterveydellinen ja -taloudellinen kysymys, näkee Hulkko.

Varusmiesvahvuudet ovat laskevalla käyrällä ainakin seuraavat viisi vuotta, jos muutosta ei tapahdu. Komentajan mukaan koulutettavien määrä on kuitenkin riittävä sodan ajan joukkojen tuottamiseksi.

Takaisin valmiusorganisaatioksi

Viimeisten vuosien aikana maavoimia ja sen henkilöstöä on orientoitu uudelleen valmiusorganisaation rooliin sekä käytäntöihin, joita Puolustusvoimissa noudatettiin muutama vuosikymmen sitten. Kylmän sodan päättymisen jälkeen maavoimia kehitettiin enemmän koulutusorganisaationa. Tuolloin myös katsottiin, ettei varusmiehiä voida käyttää valmiustehtäviin koulutuksen ollessa kesken.

Turvallisuussympäristön muututtua maavoimien valmiutta ryhdyttiin kehittämään vuonna 2014, jolloin perustettiin reserviläisistä muodostettavat välittömän valmiuden joukot. Vuotta myöhemmin oikeuskanslerilta saatiin tulkinta, jonka mukaan varusmiehiä voidaan käyttää valmiustehtäviin. Tämä mahdollisti heistä koottavien valmiusyksiköiden muodostamisen.

- Näitä elementtejä käyttäen olemme edenneet nopeasti ja olemme hyvässä iskussa suhteutettuna nykyiseen turvallisuussympäristöön. Hyödynnämme palveluksessa olevia varusmiehiä ja henkilökuntaa sekä parasta sitoutunutta reserviämme. Myös materiaalin kehittäminen etenee ja sitä kohdennetaan valmiusorganisaatioille, tiivistää Hulkko myönteisen muutoksen.

Kenraalimajuri Petri Hulkko pitää tärkeänä, että palkattu henkilöstö osallistuu kriisinhallintatehtäviin, koska palvelus tukee ammattitaidon kehittymistä.

Henkilöstö on tiukoilla

Komentajan mukaan maavoimien toiminta ja resurssit ovat tällä hetkellä tasapainossa, mutta pelivaraa ei ole.

- Henkilöstön osalta olemme ylärajalla. Yhtään enempää tämä kone ei kykene ottamaan työn alle, erityisesti nyt, kun kehitämme tätä valmiutta, summaa Hulkko. Hän on tietoinen työssä jaksamisen ongelmista.

- Olen kyllä huolissani henkilöstön jaksamisesta. Maksimirajat ovat nyt selvillä, ja kaikissa joukoissa on aloitettu jaksamista tukevat toimenpiteet. Näistä merkittävin on työn tasapuolinen jakaminen. Joukko-osastojen komentajat ovat avainasemassa siinä, ettei mikään henkilöstöryhmä tai toimi-

ala joutu muita kovemmalle.

Hulkon mukaan huolestuttavin tilanne on esikuntahenkilöstön kohdalla, ei niinkään kouluttajilla, joiden työ kulkee omaa rytmiään. Komentaja katsoo, että normeja pitää purkaa ja hallintoa keventää, jotta ns. turhasta työstä päästään eroon.

Opistoupseeripoistumasta osaamisvajetta

Hulkon mukaan maavoimien henkilöstötilanteessa näkyy opistoupseeripoistuman jättämä osaamisvaje, jota aliupseeristo ei ole vielä täyttänyt.

- Opistoupseeripoistuma on ollut suurempi verrattuna siihen, miten olemme pystyneet kasvattamaan kokemusta aliupseeristoon. Kestää vielä 5 - 10 vuotta ennen kuin tilanne tasapainottuu. On hyvä, että meillä on edelleen kokeneita opistoupseereita opastamassa ja mentoimassa sekä näytämässä esimerkkiä nuorille aliupseereille. Kriisinhallintatehtävissä palvelee tällä hetkellä noin 250 palkattuun henkilökuntaan kuuluvaa. Pienissä operaatioissa tarvitaan erityisosaamista ja reserviläisten käyttö ei aina ole mahdollista.

- Maavoimien pyrkimyksenä on, että meillä olisi näiden sijasta muutama isompi operaatio, joissa voitaisiin hyödyntää osaavaa reserviä. Näin toiminta rasittaisi vähemmän palkattua henkilöstöä ja joukkoja. Hulkon mielestä on kuitenkin tärkeää, että palkattu henkilöstö käy kriisinhallintatehtävissä, koska palvelus tukee ammattitaidon kehittymistä. Nykyisin tehtävät ovat lyhyt-

kestoisia, 4 - 6 kuukauden pituisia, jolloin poissaolot rasittavat vähemmän mm. perhe-elämää.

Henkilöstöjärjestöjen toiminnasta komentajalla on myönteinen näkemys.

- Täytyy hattua nostaa henkilöstön edustajien asennoitumiselle, sitoutumiselle sekä yhteistyökyvyille. Kokemukseni on, että edustajilta tulee erittäin rakentavia yhteydenottoja ja puheenvuoroja. Vaikka päätös ei sitten ole järjestöjen tahdonmukainen, se ymmärretään, kun ratkaisu on hyvin perusteltu, kokee Hulkko.

Materiaalitalanne kohentuu

Hulkko on hyvillään viime vuosien materiaalihankintojen kohdentumisesta.

- Tämä maavoimien kehittämisen vuosikymmen aloitettiin alueellisista joukoista, ja se on nyt jatkunut operatiivisten joukkojen ja paikallisuuspuolustuksen kehittämisenä. Vuosikymmenen lopulle suunnitellut materiaalihankkeet näyttävät pääosin toteutuvan. Maavoimille tärkein hanke on M18-johdatusjärjestelmän kehittäminen. M18 tulee korvaamaan yhtymän viestijärjestelmän.

- M18 on meille kriittinen ja sen koulutus on tänä vuonna aloitettu kaikissa joukko-osastoissa.

Hankintalistalla on myös panssarintorjuntaohjuksia ja -miinoja sekä kertasinkoja ja ohjautuvia tykistöammuksia. Ensi vuonna alkavat eteläkorealaisen K9-telatykin toimitukset. Ajoneuvojen modernisoinnit etenevät Pasi- ja BMP2-kalustojen osalta.

Komentaja uskoo, että maavoimat selviää

nyt päätetyillä ja suunnitteilla olevilla hankinnoilla yli seuraavan vuosikymmenen, jolloin rahat tarvitaan ilma- ja merivoimien suurhankkeisiin.

- Ainoa kysymysmerkki on materiaalin kunnossapitoon tarvittavat resurssit, se miten rahat allokoidaan eri puolustushaaroille ja järjestelmille. Tämä on koko Puolustusvoimien haaste.

Petri Hulkko

Maavoimien komentaja

1.8.2017 lukien, kenraalimajuri

- 55-vuotias

- Yleisesikuntaupseeri

- Työskennellyt aikaisemmin mm.

MAAVE:ssa esikuntapäällikkönä, operaatiopäällikkönä ja suunnittelu-
päällikkönä, puolustusministerin
sotilasneuvonantajana sekä Utin
jääkäriyrykmentin komentajana

- Naimisissa, neljä lasta

- Harrastaa kestävyysurheilua,
hiihtoa, metsässä liikkumista

Motto: "Jos luovutat nyt, luovutat
aina."

Kapteeniluutnantti Hannu Ikävalko vastaa poikkeusolojen valtakunnallisesta ruokahuollon materiaalsen valmiuden suunnittelusta, ohjaamisesta ja johtamisesta.

lisäresurssit koko valtakunnan alueella. Ruokahuollon poikkeusolojen toiminta on rakennettu niin, että normaaliolojen järjestelyistä kyetään siirtymään sujuvasti poikkeusolojen toimintaan. Suunnitelmat on päivitetty ja toimintaa harjoitellaan jatkuvasti kaikilla tasoilla sekä välineillä.

Kaiken tehdyn ja tehtävän työn takana on aina ihminen. Ruokahuollon materiaalsen valmiuteen on ollut oleellisesti vaikuttamassa PVLOGLE:ssä Tampereella osastoupseerina työskentelevä kapteeniluutnantti **Hannu Ikävalko**. Osana vaativaa työnkuvaansa hän vastaa tällä hetkellä poikkeusolojen valtakunnallisesta ruokahuollon materiaalsen valmiuden suunnittelusta, ohjaamisesta ja johtamisesta.

- Työhöni sisältyy normaali- ja poikkeusolojen huoltopalveluun kuuluvista seitsemästä toiminnasta kolme: postitoiminta ja vesihuolto sekä ruokahuollosta suorituskykyyn liittyvät materiaaliavustukset. Postitoiminta sisältää normaaliolojen ja poikkeusolojen ("kenttäposti") postitoiminnan sekä kansainväliseen toimintaan liittyvän vastuun.

Hyvällä suunnittelulla varmistetaan ruokahuollon toimivuus poikkeusoloissa

Teksti: Samuli Vahteristo Kuvat: Hannu Ikävalko, Rauno Lehtinen ja Puolustusvoimat

Edelisessä Päälystöllehden numerossa esiteltiin ruokahuoltoa Puolustusvoimissa. Tässä artikkelissa jatketaan aiheen parissa poikkeusolojen näkökulmasta, unohtamatta kuitenkaan suojaustasojä!

Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta (PVLOGLE) vastaa ruokahuollon järjestelystä - suunnittelu, ohjaus ja johtaminen - kaikissa valmiustiloissa. Vaatimukset antavat Pääesikunnan logistiikkaosasto

(PELOGOS) sekä puolustushaarojen esikunnat (PUHAE). Käytännön työn toteuttavat Leijona Catering Oy (LC) sekä logistiikkarykmentit (LOGR). Poikkeavissa tilanteissa otetaan käyttöön suunnitelmallisesti ja tarvittavassa laajuudessa Puolustusvoimien ja kumppanin poikkeusolojen resursseja. Poikkeavissa tilanteissa on myös suunniteltu palvelutuotannon laajentamista poikkeusolojen palvelumallilla, joka mahdollistaa ruokahuollon palveluverkon merkittävät

- Parhailaan on käynnissä KRIHA-operaatioiden postitoiminnan kehittäminen, ja siihen liittyen käyn auditoimassa PVLOGLE:n kaupallisen osaston edustajan kanssa Hollannin armeijan (NAP0) postitoimintaa marraskuussa Hollannissa. Lisäksi tehtäväkenttään kuuluu vahvasti myös pv:n ulkopuolisten kumppaneiden asiakkuussuhteiden ylläpito ja

heidän valmiussuunnittelunsa ohjaaminen, Ikävalko raottaa työnkuvaansa.

Varsinaisesta ruokahuollosta vastaa sektorilla työskentelevä ruokahuollon tarkastaja (palvelupäällikkö), mutta Ikävalkon vastuulla on kehittää kenttämuonitusmateriaalin ja -kaluston suorituskyykyä sekä ohjata sen sijoittamista poikkeusolojen joukoille. Ikävalkon mielestä poikkeusolojen ruokahuollon onnistumisen perusedellytyksiä ovat nykyaikainen kenttämuonituskalusto ja hyvin koulutetut käyttäjät.

- Vastaan poikkeusolojen suorituskyykyä muonitusmateriaalin ja -kaluston osalta sekä niihin liittyvistä järjestelyistä. Yhteistyötä tehdään aktiivisesti muun muassa puolustushaarojen esikuntien ja järjestelmäkeskuksen talousmateriaalisektorin sekä joukko-osastojen kanssa.

Ikävalko on kokenut opistoupseeri, joka sotilasurallaan on työskennellyt mm. Upin Niemessä, Lahdessa, Pirkkalassa sekä kartuttanut ammattitaitoaan kansainvälisessä kriisinhallintatehtävässä Kosovossa. Huollon esikuntatehtävissä hän on ollut lähes 10 vuotta. Hän on tyytyväinen, että saa kehittää itsenäisesti, mutta tarvittaessa yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa vastuulleen kuuluvia huoltopalvelujen osia alueita.

Joukkoja voidaan tukea vesihuollossa esim. vedenpuhdistuslaitteen puhdistamalla talousvedellä.

- On ollut hienoa päästä näkemään aitiopaikalta huoltopalvelujen ja Puolustusvoimien positiivista kehittymistä. Asenteet huoltopalveluihin ovat vuosien aikana muuttuneet, ja pikkuhiljaa muutkin aselajit ovat tunnistaneet huoltopalveluiden tärkeyden sekä ymmärtäneet niiden merkityksen taistelukykyyn. Toki työsarka on vielä pitkä, mutta me huoltopalvelumiehet emme väsy, vaan jatkamme tärkeää työtämme tautalla, koska se vaikuttaa kaikissa valmius-tiloissa jokaiseen yksittäiseen henkilöön Puolustusvoimissa.

Työhön hyvää vastapainoa antaa Ikävalkolle matkamoottoripyöräily, kaikki siihen liit-

tyvä on hänelle suorastaan intohimo. Talvella suunnitellaan reittejä ja valmistellaan moottoripyörää sekä muita varusteita.

- Kesällä ajetaan sateessa, ainakin Suomessa. Matkat ovat suuntautuneet Eurooppaan ja kotimaahan. Jotta jaksaisin töissä ja vapaa-aikana, käyn säännöllisesti salilla sekä ulkoilen ja retkeilen avovaimon ja koiran kanssa.

Kenttäolosuhteissa tapahtuvaan astioiden pesuun on rakennettu oma pesuhuoltoyksikkö.

Rauhanturvaajille tarjolla apua vain puhelinoiton päässä

Teksti ja kuva: Matti Vihurila

Puolustusvoimien, Valtiokonttorin (VK) sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin (HUS) tekemän yhteistyösopimuksen mukaisesti kriisinhallintatehtäviin osallistuneille on tarjolla matalan kynnyksen psykiatrista arviota ja palveluohjausta. Käytännön toimenpiteistä vastaavat Helsingin yliopistollisen keskussairaalan (Hyks) psykiatriset erityispoliklinikat Helsingin Meilahdessa. Vuonna 2014 alkanut yhteistyö koski aluksi vain äskettäin palveluksesta kotiutuneita, mutta tämän vuoden alusta palvelut ovat olleet kaikkien kriisinhallintaveteraanien käytössä. Niille on ollut myös kysyntää. Mikäli rauhanturvaaja jossain vaiheessa kotiutumisensa jälkeen kokee tarvitsevan tukea esim. psyykkisiin oireisiin, stressiin tai sopeutumisvaikeuksiin, joilla on jonkinlainen syy-yhteys suoritettuun kriha-palvelukseen, hän voi ilman lähetettä olla yhteydessä poliklinikkaan. Yhteydenotosta ja sen jälkeisistä mahdollisista hoitotoimenpiteistä ei ilmoiteta Puolustusvoimille. Käytännössä yhteydenoton vastaanottaa

poliklinikan osastosihteeri, joka kirjaa ylös henkilötiedot, puhelinnumeron ja kotiutumisajankohdan. Ajankohdasta riippuen yhteydenotto ohjautuu joko Konsultaatiopoliklinikalle (alle vuosi kotiutumisesta) tai Työkyvyntutkimuspoliklinikalle (yli vuosi). Konsultaatiopoliklinikan sairaanhoitaja on yhteydessä soittajaan 1 – 7 vrk:n kuluessa ja sopii arviojakson käynnistämisestä joko puhelimitse tai varaamalla käyntiajan poliklinikalle.

- Arviojakson pituus on 1 – 5 puhelua, tapaamista tai mahdollisesti videopuhelua, ja niiden pohjalta tehdään hoitosuositus ja palveluohjaus yhteistyössä lääkärin kanssa. Rauhanturvaajilla on oikeus vuoden mittaiseen psykiatriseen hoitoon VK:n korvaamana laatimamme hoitosuunnitelman mukaisesti, jos hoidon tarve on syy-yhteydessä kriha-palvelukseen. Mahdollinen jatkohoito järjestetään asiakkaan omalla kotipaikkakunnalla, kertoo psykiatrinen sairaanhoitaja **Hanna Kristola**, joka on työskennellyt rauhanturvaajien parissa vuodesta 2015.

Hyksin psykiatrisilla erityispoliklinikoilla työskentelevät psykiatriset sairaanhoitajat Hanna Kristola (vas.) ja Katja Sikstus-Järvenpää osallistuivat kotiutuneille rauhanturvaajille Porin prikaatissa elokuussa järjestettyyn kaksipäiväiseen kotiuttamiskoulutukseen ja esittelivät tarjolla olevia matalan kynnyksen mielenterveyspalveluja. He kannustavat tarttumaan puheliin, mikäli tuntuu vähääkään siltä, ettei pärjää yksin kriisinhallintapalvelukseen yhteydessä olevan ongelman kanssa.

Vuosittain hän saa yhteydenottopyynnön keskimäärin 15:ltä hiljattain kotiutuneelta, jotka kaipaavat apua mm. kotiinpaluun haasteisiin, palvelusaikaisen työn kuormittavuuteen tai ihmissuhdeongelmiin.

Traumoja vuosikymmenten takaa

Rauhanturvahistoriamme ulottuu aina vuoteen 1956, jolloin ensimmäiset ”faitterit” lähtivät turvaamaan rauhaa Suezin UNEF I –operaatioon. Vuosien saatossa Suomi on osallistunut yli 30:een rauhanturva- tai kriisinhallintaoperaatioon ja niissä on palvellut yli 45 000 rauhanturvaajaa. Osalla heistä on takanaan koviakin kokemuksia, joskus vuosikymmenten takaa.

Työkyvyntutkimuspoliklinikka on vuoden alusta saanut alle 10 yhteydenottoa kriha-veteraaneilta, joiden kotiutumisesta on ehtinyt kulua yli vuosi. Vanhimmat kokemukset juontavat juurensa 1970-luvulla suoritettuun palvelukseen.

- Yhteistä näille yhteydenotoille on se, että niihin liittyy omakohtaisesti koettu palvelusaikainen vaaratilanne, kertoo poliklinikalla työskentelevä psykiatrinen sairaanhoitaja **Katja Sikstus-Järvenpää**.

Näissä tapauksissa ensimmäisen yhteydenoton tekee lääkäri. Asiakkaan kanssa pyritään järjestämään kaksi tapaamista, joissa yritetään selvittää, millainen yhteys palveluksella on asiakkaan kokemaan traumaperäiseen stressihäiriöön (post-traumatic stress disorder, PTSD). Mahdollinen jatkohoito järjestetään samoin periaattein kuin hiljattain kotiutuneilla.

Psykiatrinen konsultaatiopoliklinikka, puh. 09 471 73511

Lisätietoa aiheesta löytyy myös mm. www.valtiokonttori.fi Tarjolla on lisäksi Suomen Rauhanturvaajaliiton vertaistuki, www.rauhanturvaajaliitto.fi ja Mielenterveystalossa opas ”Rauhanturvaajien psykososiaalinen tuki”, www.mielenterveystalo.fi

Urheilu ja ruokailu

Teksti: Mika Räisänen Kuva: Mikko Perón

Energiantarve on ihmisen energiankulutukseen tarvitsema energiamäärä vuorokauden aikana. Energiantarve riippuu muun muassa sukupuolesta, iästä, painosta ja lihasmassasta. Lisäksi fyysinen aktiivisuus vaikuttaa energiantarpeeseen. Aikuisen ihmisen päivittäinen energiantarve liikkuu keskimäärin 2 000 – 3 000 kcal:n välillä. Perusaineenvaihdunnan osuus päivittäisestä energiankulutuksesta on noin 2/3. Fyysisen aktiivisuuden osuus kulutuksesta on noin 20 – 30 prosenttia. Urheilijan energiantarve vaihtelee lajista riippuen. Energiantarve voi nousta kymmeniä prosentteja liikkumattomaan ihmiseen verrattuna. Kestävyys- ja voimalajeissa energiantarve voi kasvaa vieläkin enemmän riippuen siitä, kuinka usein ja kuinka kuormittavasti liikuntaa harrastetaan.

Urheilijoille suositeltava ateriarytmi ei juurikaan poikkea suositellusta rytmistä. Ravinonsaannin tulisi jakautua tasaisesti pitkin päivää. Urheilijoiden tulee syödä riittävän usein. Useimmille urheilijoille sopiva aterioiden määrä on 5–7 päivässä. Syödä tulisi siis keskimäärin kolmen tunnin välein. Ur-

heilijan ruokavalion perustan muodostavat keskipäivällä syötävä lounas ja iltapäivällä tai illalla syötävä päivällinen. Näillä aterioilla tulisi syödä monipuolisesti ja runsaasti. Myös aamiaisen kuuluu välttämättömiin aterioihin. Näiden kolmen perusaterian lisäksi urheilija tarvitsee vaihtelevan määrän täydennysravintoa välipalojen muodossa. Tasapainoisesta ja monipuolisesta ruokavaliosta saadaan sopivasti kaikkia tarvittavia ravintoaineita. Käytännössä tasapainoisen aterian tai välipalan tulee sisältää ruokaa kaikista neljästä ruoka-aineryhmästä: proteiini-, hiilihydraatti-, rasva- ja kasvisryhmästä. Lisäksi aterioilla tulee juoda vettä. Lautasmalli takaa monipuolisen aterian ja ohjaa syömään hiilihydraatteja, proteiineja ja rasvaa sopivissa suhteissa. Lautasmalli vaihtelee jonkin verran lajin ja harjoittelutavoitteen mukaan.

Säännöllisellä syömisellä ei tarkoiteta jatkuvaa napostelua. Aterioiden tulisi olla selkeitä, täysipainoisia kokonaisuuksia, joiden välissä on syömätön jakso. Ei kuitenkaan riitä, että syödään tasaisin väliajoin. Myös ravintoaineiden tulisi jakautua tasaisesti päivälle.

Urheilijan kannattaa muodostaa arkeensa rutiineja, jotta tasainen ravintoaineiden saanti helpottuisi. Rutiineista tärkeimpiä ovat vuorokausirytmien ja ateriarytmien säännöllisyys. Jos aterioita ei suunnittele, venyvät ateriavälit helposti ja syntyy tilanteita, jolloin verensokeri laskee ja nälkä on kova. Tällöin valinta kohdistuu usein pikaruokiin tai muihin herkkuihin kuten makeisiin, limsaan tai energijuomiin.

Ilman rutiineja tai suunnittelua urheilijan on lähes mahdoton syödä hyvin ateriasta ja päivästä toiseen. Rutiinien puuttuminen ja suunnittelun laiminlyöminen voi johtaa jopa siihen, että ruokailu jää väliin. Syömisestä unohtuessa harjoitteluvalmius heikkenee, palautuminen kärsii ja fyysinen kehitys hidastuu.

Tietonurkka

Urheilijan lautasmalli yksinkertaistettuna on Y:n muotoinen. Energiantarpeet, tavoitteet ja lajin vaikutus lautasmalliin ja syömisestä määrään kuitenkin vaihtelevat.

1/3 kasviksia

1/3 vähärasvaista lihaa, kanaa tai kalaa.

1/3 perunaa, riisiä tai pastaa.

Lisäksi voi nauttia pari siivua täysjyväleipää ja lasillisen maitoa tai piimää ja vettä. Ruoanvalmistuksessa käytetään kasviöljyjä ja leivän päällä kasvimargariinia. Salaattiin lisätään öljypohjaista salaattinkastiketta.

(www.terveurheilija.fi)

1950-luvulla kanta- henkilökunnan asuinolot olivat kurjat

Teksti: Samuli Vahteristo Kuvat: Porilaismuseo

Suomessa elettiin 1950-luvun alussa vielä pula-aikaa, ja peruselintarvikkeet ja tavarat olivat edelleen kortilla. Asunnoista oli huutava pula erityisesti kaupungeissa, kun maalta virtasi työnhakijoita ja sodan jäljiltä evakoon saapuneet ihmiset etsivät paikkaansa yhteiskunnassa. Vallitseva asumismuoto kaupungeissa oli vuokra- ja alivuokralais-asunnot. Viimeiset sotakorvaukset Neuvostoliitolle maksettiin 1952. Kesälomaa pidettiin silloisen työaikalain mukaan 1 - 3 viikkoa ja lauantait olivat työpäiviä. Oulun varuskunnan päällikkö oli useasti kiinnittänyt puolustusministeriön huomiota kasarmien ja henkilökunnan asunto-olojen kehnouteen, mutta tuloksetta. Vuonna 1948 sattui tapaus, mikä tavallaan laukaisi tilanteen. Puolustusministeriö nosti vuokria kaikissa rakennuksissa kehuimpia myöten, mikä katkeroitti kantahenkilökunnan

mieliä. Asiasta valitettiin, mutta kun muutosta ei tullut, alensi divisioonan huoltopäällikkö omavaltaisesti vuokria. Syntyi luonnollisesti kiista, joka huipentui kirjelmään, jossa valtiota syytettiin vuokratiskonnasta. Varuskunnan päällikkö kutsuttiin Helsinkiin puhutteluun. Silloin huomattiin, ettei vuokrien alentaminen enää riitä, vaan varuskunnassa oli tullut majoitus- ja asunto-olojen kertakaikkisen parantamisen aika. Nopeaa korjausta ei tilanteeseen tullut, mm. Oulussa henkilökunnan asuinoloja saatiin parannettua vasta 1954.

Vuonna 1952 tehdyn selvityksen mukaan Puolustusvoimissa 955 perheellistä virantoi toimenhaltijaa asui perheestä erillään. Tilanne oli kuitenkin se, että Puolustusvoimien määrärahat olivat niin vähäiset, että henkilökunnan asuntojen rakentamiseen ei voitu osoittaa varoja. Henkilökunnan asuinoloja oli pyritty parantamaan siirtä-

mällä varuskuntiin sodanaikaisia parakkeja ja kunnostamalla niitä asunnoiksi. Parakeissa asui vuonna 1952 yli 1 100 perhettä.

Hevostallin yläkerrasta upseeritaloon

Porin prikaatissa (3. Prikaati) palvellut sotilasmestari **Into Hemberg** kertoo elämänekertakirjassaan *Koti ja kasarmi*, miten hän nuorena kersanttina sai vastaviihityn Marjatta-vaimonsa kanssa asuttavaksi Turussa, Heikkilän kasarmialueella sijaitsevan hevostallin yläkerrasta vaatimattoman 20 m²:n hellahuoneen.

- Ruuan valmistuksen lisäksi hellaa oli lämmitettävä illalla vielä uudelleen, että yöksi olisi lämpöä riittänyt. Siitä huolimatta pakkasaamuina lämpöä saattoi olla vain vähän, mutta hetekassa, saman täkin alla lämmitimme toisiamme. Peseytymiseen käytettävä vesi oli lämmitettävä hellalla.

Ylikersantiksi ylentäminen merkitsi Into Hembergin perheelle paljon. He pääsivät muuttamaan parakkiasunnosta taustalla näkyvään ns. Vääpelitaloon, jossa oli sisävesi. Kuvassa myöhemmin vääpeliksi ylenettänyt Hemberg on toisena vasemmalta.

Alapuolellamme sijaitsevasta tallista tulvi yläkertaan hevosten haju ja niiden kolistelu oli osa meidän perheen jokapäiväistä elämää. Pahinta oli, kun öisin jalkalistojen raoista kimppuumme hyökkäsivät lutikat. Ostimme DDT-myrkkyä ja levitimme sitä jalkalistojen viereen, Hemberg kertoo kirjassaan.

Hembergilt saivat myöhemmin tilavamman parakkiasunnon, jossa ei ollut juoksevaa vettä eikä wc:tä. Vesi ajettiin parakkikylässä asuville hevosella. Asukkaat toivat tien varteen saavin ja ämpäreitä sen mukaan, kuinka paljon kukin vettä tarvitsi. Yhteinen wc-tila oli kylmä ja ankea.

- Huonosti perustetut parakit liikkuiivat ja parakki oli kylmä. Yöllä keittiössä vesi ämpäriä saattoi kovilla pakkasella jäätyä. Talvella asettelimme mattoja seinustoille ja sotilaat loivat lunta seinien vierin lämmön säilyttämiseksi, Hemberg kertoo.

Vuonna 1953 Hemberg ylennettiin ylikersantiksi ja hän pääsi perheineen muuttamaan kasarmialueella olevaan tiilitaloon, jota kutsuttiin Vääpälitaloksi. Tämäkin talo oli uunilämmitteinen. Asunto oli toisessa kerroksessa ja siinä oli keittiö ja olohuone. Parasta oli, että eteisessä oli oma wc. Kuusi vuotta myöhemmin, vuonna 1959, vääpeliä ylennetty Hemberg sai perheelleen ihmisarvoisen kerrostaloasunnon Turun kasarmialueen tuntumasta. Huoneisto sijaitsi ns. Upseeritalossa, siinä oli kaksi huonetta: keittiö ja kylpyhuone. Tilaa oli yhteensä 52 m². Perheen kokokin oli kasvanut nelihenkeiseksi. Aliupseerin niukan palkan lisäksi perheen elintaso nosti se, että puoliso Marjatta kävi turkisompelimoissa töissä ja ompeli kotonaan naisille asusteita. Elintason nousun myötä perheeseen hankittiin Zwikkau-merkinen ns. "pahviauto" ja mustavalkotelevisio. Porin prikaatissa palvelleen Hembergin tarina myötäilee varmasti satojen muiden aliupseeriperheiden kokemuksia 1940-luvun loppuvuosien ja 1950-luvun asuinoloista.

Aliupseeriliitto teki parhaansa

Aliupseeriliitto pyrki osaltaan vaikuttamaan palkkauksen lisäksi myös aliupseerien huonon asuntotilanteen parantamiseksi. Eduskunta myönsi vuoden 1953 tulo- ja menoarviossa 30 miljoonan markan määrärahan käytettäväksi puolustuslaitoksen kanta- ja siviilihenkilökunnan omien asuntojen hankkimisen tehostamiseksi. Liitto sai valita kaksi edustajaa laina-asioita käsittelevään toimikuntaan. Aliupseereille osoitettiin noin kaksi kolmasosaa koko hankkeeseen osoitetusta summasta.

Sodanjälkeisten olojen vakiinnuttua ryhdyttiin 1950-luvun alussa Puolustusvoimissa tekemään organisaatiouudistusta, jossa

kaikki joukot ja aselajit jaettiin alueellisiin hallintoyksiköihin. Samalla pyrittiin ratkaisemaan joukkojen ja laitosten sijoittaminen sodan jälkeisessä Suomessa. Puolustusministeriö asetti toimikunta Puolustusvoimien hallinnon ja toiminnan selkeyttämiseksi: vuonna 1945 perustettiin Puolustusvoimien majoitustoimikunta ja vuonna 1950 joukkojen ja laitosten sijoittamistoimikunta. Näiden toimien pohjalta päädyttiin rakentamaan 1950-luvulta lähtien uusia korpivaruskuntia eri puolille Suomea.

Uusissa varuskunnissa asuinolot paranivat, mutta...

Samanaikaisesti työttömyys kasvoi merkittävästi osin sotakorvaustöiden loppumisen vuoksi. Puolustusvoimien rakennustarpeita ryhdyttiin tutkimaan myös työllisyyspolitiikan näkökulmasta. Vuodesta 1953 lähtien valtioneuvosto myönsi puolustusministeriölle työllisyyden ylläpitoon osoitettuja varoja. Korpivaruskuntia alettiin rakentaa pääasiallisesti työllisyydenä talvikausien aikana.

Samaan aikaan yleistyi käytäntö kaupunkivaruskuntien toiminnan siirtämisestä korpivaruskuntiin, kuten esimerkiksi Ilmavoimien Viestipataljoonan siirto Hämeenlinnasta Jyväskylän maalaiskuntaan Luonetjärvelle ja Pioneerirykmentin ja -koulun siirto Korian keskustasta Keuruun Valkealahdelle. Uusia varuskuntia perustettiin muun muassa Säskylään, Kajaaniin, Sodankylään, Mikkelin Karkialammelle ja Valkealan Vekaranjärvelle. Alueiden suunnittelussa noudatettiin standardointia erityisesti kasarmien ja henkilökunnan asuintalojen kohdalla, mutta varuskunnat muodostuivat arkkitehtuuriltaan yksilöllisiksi erityisesti luonnonolosuhteiden ja yleisten rakennusten arkkitehtuurin johdosta.

1950- ja 1960-lukujen mullistavina kulturesineinä voidaan pitää matkaradiota ja televisiota, jota aluksi kutsuttiinkin näköradioksi. Vuosikymmenen uutuuksia Suomessa olivat myös purukumi ja Coca-Cola. Alkossa sai vihdoin pullo olla hyllyssä pystyasennossa ja etiketit näkyvissä. Alkoholin ostaminen oli edelleen säännöteltä, mutta lähinnä kansanterveysystävää. Long drink-juoma tuli myyntiin olympiavuonna 1952 ja Koskenkorva vuonna 1953. Kerhoille viina ostettiin yhteisostona ja jokaisen viinakortti oli kerhon hallussa aina 1970-luvulle asti.

Elintason nousu oli kuitenkin niin huimaa, että 1960-luvulla valmistuneiden henkilökunnan asuntojen suunnittelu oli jo ajatetaan jäljessä. Esimerkiksi kylpyhuoneisiin ei saanut automaattista pyykinpesukonetta mahtumaan. Tosin esimerkiksi Säskylän Huovrinteellä oli yhteiset, koneilla varustetut pyykinpesutuvat ja kuivaushuoneet, joita sai varata käyttöön.

Vaikka asuinolot paranivatkin korpivaruskuntiin siirtyneen henkilökunnan osalta huomattavasti, niin viihtyminen, lasten koulutusmahdollisuudet ja puolisoiden työnsaantimahdollisuudet vaikeutuivat ja kuvaan astui muita sosiaalisia ongelmia. Kerhojen merkitys yhdessäolon työssijana kasvoi, mutta joidenkin kohdalla se johti alkoholin liikakäyttöön.

Kasarmien tuntumassa olevissa valtion asunnoissa henkilökunta ei viihtynyt, koska siellä joutui elämään "arvomerkkien" osoittamassa järjestyksessä. Niinpä varsinkin aliupseeriperheet päättivät rakentaa omakotitalon. Tämä rakentamisbuumi autioitti vähitellen varuskuntien asuinkeuhkoja ja rivitalot. Osa nykyisin Senaattikiinteistön omistamista asunnoista on myyty siviili-markkinoille ja osa on purettu.

Tasavallan presidentti Laivaston Veteraanien kunniajäseneksi

Teksti: Seppo Grönroos Kuvat: Matti Porre TPK

Laivaston Veteraanit ry:n hallitus tapasi Tasavallan presidentin **Sauli Niinistön** 5. kesäkuuta Presidentinlinnassa ja luovutti hänelle yhdistyksen ensimmäisen kunniajäsenen kunniakirjan. Kunniajäsenyys myönnettiin ”vuosien työstä sotaveteraanien ja vapaaehtoisen maanpuolustuksen hyväksi sekä hyvän maanpuolustushengen ylläpitämiseksi”.

Laivaston Veteraanit on vuonna 1963 perustettu merivoimissa palvelleiden ali-, toimi- ja opistoupseereiden evp-yhdistykseksi. Nykyisin Laivaston Veteraanit on kaikkien merivoimissa palkallisena palvelleiden yhdistys kersantista amiraaliin hengessä ”Meillä ei ole kersantteja eikä amiraaleja vaan laivaston veteraaneja”. Yhdistyksessä on jo lähes 300 jäsentä ja kaikilla on oma arvokas historiansa. Jäseninä on mm. jo Paasikiven ajoilta presidenttien Kultaranta-veneiden päälliköitä ja konemestareita sekä erikois- ja kadettiupseereita, mm. entinen merivoimien komentaja ja kaksi rintamaveteraania.

”Merimiehet ovat eri miehiä”, totesi tasavallan presidenttikin.

Laivaston Veteraanit ry:n hallituksen puheenjohtaja Seppo Grönroos ojentaa standardin tasavallan presidentille Sauli Niinistölle.

Juhlavaan tilaisuuteen osallistuivat Jouni Aho, Anssi Merinen, Pentti Strömmer, Ari Ahomäki, Jari Maula, Juhani Pulkkinen ja Seppo Grönroos.

Päälystön Naiset museoihin

Teksti: Pirkko Lokinperä

Hämeenlinnassa sijaitseva Museo Militaria halusi Suomen Itsenäisyyden 100-vuotisjuhlan kunniaksi nostaa naiset valokeilaan. Hankkeen myötä syntyi teemanäyttely ”Tukijoukkoja ja taistelijoita, naiset maanpuolustuksen toimijoina”. Hankkeen suojelijana toimii entinen puolustusministeri **Elisabeth Rehn**.

Hankkeen myötä vuoden 2017 aikana Museo Militariassa on pidetty ja tullaan pitämään erilaisia teemaan liittyviä luentoja. Museokierroksen pohjana olivat Lotat ja Sotilaskotisisaret, joiden toimintaa on jo vuosia esitelty museossa. Nyt hankkeen myötä myöskin Päälystön Naisille rakennettiin vitriini, joka esittelee meidän toimintaamme. Päälystön Naisten toiminnan esittely päätää opastetun kierroksen museon

kolmannessa kerroksessa. Puheenjohtaja **Pirkko Lokinperä** pääsi myös muutaman kerran opastamaan ryhmiä tällä kyseisellä kierroksella.

Museovitriinin rakentaminen ja esilläolo on näin aloittanut valmistautumisen Päälystön Naisten Liitto ry:n 70-vuotisjuhlavuoteen. Liiton varsinainen juhlavuosi on 2018. Museon kanssa on alustavasti sovittu, että Päälystön Naisia esittelevä materiaali on esillä ainakin vuoden 2018 loppuun asti. Juhlavuotta ennakoiden marraskuun 23. päivänä klo 18 Museo Militariassa on myös yleisöluento ”Kodin ja työn yhteensovittaminen puolustusvoimissa”. Luennon pitää YTM **Katri Otonkorpi-Lehtoranta** ja kommenttipuheenvuoron puheenjohtaja Pirkko Lokinperä.

Tervetuloa Eup-risteilylle

Risteily toteutetaan Eckerö Linen m/s Finlandialla 2. – 3.10.2017. Laiva lähtee Helsingin Länsiterminalista maanantaina 2.10. klo 15.15 ja saapuu Tallinaan klo 17.30. Kokoonnumme kaikki, myös avocit, laivan kokoustilaan. Kokouskeskuksen tarjoilut kaikille (pienää suolaista ja makeaa, kahvia/teetä ja virvokkeita hanasta). Eup-yhdistyksen hallitus ottaa mielellään mukana olevilta henkilöiltä toiveita yhdistyksen toiminnan kehittämiseksi. Satamasta on kuljetus Original Sokos Hotel Viruun, johon majoitumme. Tiistaina 3.10. kuljetus lähtee klo 8.45, siirrymme (matkatavarat mukana) Hotelli Eurooppaan kuulemaan evl **Toomas Välin** esitystä Eestin Kaitseliiton toiminnasta (esitys suomen kielellä). Hotelli on satamassa, ja sieltä siirrymme kävellen laivaan noin klo 11. Laiva lähtee klo 12 ja on Helsingissä klo 14.30.

Kaikki tämä, laivamatkat ja majoittuminen, aamiaisen hotellissa, kokouskeskuksen tarjoilut, esitys Kaitseliiton toiminnasta ja kuljetus satama – hotelli – satama yhteensä vain 70 euroa. Mikäli haluat ruokailla laivalla paluumatalla buffet-ruokailun (kattaus alkaa klo 12), on sen hinta 22 euroa/hlö. Ilmoittautumiset, samalla paluuruokailu (nimi ja syntymäaika) 8.9. mennessä **Pertti Heikkilälle**, pertti.heikkila@pp1.inet.fi tai tekstiviestillä, 040 702 3933. Samanaikaisesti maksu eup-yhdistyksen tilille FI50 1131 3000 1083 93.

Tervetuloa kaikki päälystöliittolaiset eup-henkilöt avocit mukana, sinun ei tarvitse olla eup-yhdistyksen jäsen.

Sotilasmestari evp. Erkki Mikkoselle arvokas tunnustus

Teksti: Samuli Vahteristo

Suomen Kotiseutuliitto on myöntänyt kotiseututyön ansiomitalin kahdeksalle henkilölle. Yksi mitalin saajista on Kainuun prikaatissa palvellut sotilasmestari evp. **Erkki Mikkonen** Sotkamosta. Palkittujen joukossa oli toinenkin ammatissotilaan taustan omaava, prikaatikenraali evp. **Hannu Luotola** Saarijärveltä. Ansiomitali on Kotiseutuliiton korkein tunnustuksenosoitus, jota on myönnetty vuodesta 1953 alkaen. Mitalin myöntäminen edellyttää saajalta maakunnallisia tai valtakunnallisia ansioita kotiseututyössä.

Erkki Mikkosen sotahistoriaan liittyvä kotiseudun tutkimus- ja opastustoiminta on ollut valtakunnallisesti ja kansainvälisestikin merkittävää. Hän on vuosien saatossa harjoittanut perinteenkeruuta, laatinut lukuisia kotiseutukirjoja sekä tehnyt kotiseutuasiaa tunnetuksi mm. luennoimalla ja järjestämällä kotiseututretkiä. Erityisesti mainittakoon kotiseudun sotahautojen etsintätyö ja siihen liittyvät matkat myös kansainvälisten tutkijoiden ja asianharrastajien kanssa. Mikkonen on myös Sotkamon Makasiinimuseon keskeinen kehittäjä ja hoitaja.

Kurssiveljet kohtasivat

Teksti ja kuva: Pertti Kiviniemi

Peruskurssi 33 kokoontui Hämeenlinnassa 28. kesäkuuta Panssaridivisioonan 75-vuotispäivänä Hämeenlinnan Suomen kasarmille. Saimme viettää päiväämme kauniissa kesäsäässä. Hämeenlinnasta siirryimme Panssariprikaatiin, Hattulan kuntaan, jossa osallistuimme Panssaridivisioonan vuosipäivän ohjelmaan. Kurssiveljiä oli saapunut tilaisuuteen puolensataa, aviopuolisoita ja heiloja tuosta määrästä oli neljätoista. Osallistujien asuinpaikkakunnat jakautuivat koko valtakunnan alueelle, Suomen Turusta Kilpisjärven eteläpäähen.

Varaa ja virkisty

Muista varata ensi vuoden kevätkauden lomakohteesi 31.10. mennessä.

Lomakohteiden hinnasto

	Koli	Markovilla	Vierumäki
Ale-viikot	200 e	200 e	250 e
Normaali	250 e	250 e	320 e
Sesonki	320 e	320 e	360 e

Helsingin asunnot

Runeberginkatu yksiö 40 e/vrk, kaksio 60 e/vrk

Uudet lomakohteiden hakuajat sekä sesonki- ja alennusviikot löydät jäsensivujen lomatoimintavälilehdeltä.

Tutustu tarjontaan ja vapaisiin aikoihin liiton jäsensivulla netissä tai soita Anja Mustajoelle 040 301 9290.